

PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

A háztartások befektetési lehetőségei és azok alakulása Magyarországon a 2019-2023. években

Témavezető: Dr. Csanádi Ágnes PhD

Külső konzulens: Farkas Szabolcs

**Szakonyi Karolina
Alapképzés
Nappali
Pénzügy és számvitel
Vállalkozások pénzügyei**

2024

PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

SZERZŐI NYILATKOZAT A DOLGOZAT BENYÚJTÁSÁHOZ*

| | | | |
|----------------------------|--|------------|------|
| Hallgató neve: | Szakonyi Karolina | | |
| Képzési szint: | alapképzés | | |
| Szak: | Pénzügy és számvitel | | |
| Szakirány (ha van): | Vállalkozások pénzügyei | | |
| Neptun kód: | HUMEJE | Védés éve: | 2024 |
| Dolgozat címe: | A háztartások befektetési lehetőségei és azok alakulása Magyarországon a 2019-2023. közötti években | | |
| Egyetemi témavezető: | Dr. Csanádi Ágnes PhD | | |
| Gyakorlóhelyi konzulens: | Farkas Szabolcs | | |
| Öt kulcsszó a dolgozatról: | megtakarítás, befektetések, befektetések védelme, bizonytalan gazdasági környezet, pénzügyi tudatosság | | |

Kérjük a szerzői döntésnek megfelelő opciót aláhúzni:

Hozzájárulok, hogy szakdolgozatomat / záródolgozatomat / diplomadolgozatomat az Egyetem az interneten a nyilvánosság számára repozitóriumában közzétegye.

A hozzájárulás szerzői feltételei:

- a dolgozat magáncélra letölthető, a forrás megjelölésével szabadon idézhető, de az idézés szokásos terjedelmét meghaladó felhasználás (átvétel) tilos,
- hozzájárulásom időtartamra nem korlátozott és bármikor visszavonható.

(Hozzájárulás hiányában a dolgozat csak az Egyetem arra kijelölt számítógépein, képernyős megtekintéssel kutatható. Egyéb hozzáférés, többszörözés nem engedélyezett.)

Büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom az alábbiakról:

- dolgozatom mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak,
- a dolgozatban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, a leírtak saját, önálló munkám eredményei,
- a dolgozatban felhasznált adatokat, forrásokat a szerzői jog figyelembevételével alkalmaztam,
- a dolgozat nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén felsőoktatási szakképzés, diplomaszerezés vagy szakirányú továbbképzés során.

Tudomásul veszem az alábbiakat:

- a dolgozat szerzői jogtisztaságának ellenőrzésére az Egyetem szoftveres ellenőrzést (plágiumszűrést) végezhet és eredményét a dolgozat értékelésében felhasználhatja,
- a dolgozat elektronikus formában, az Egyetem repozitóriumában kerül elhelyezésre és a hatályos jogszabályok, intézményi szabályzatok szerint, valamint fentebbi szerzői rendelkezéseimnek megfelelően biztosítható a kutatási célú hozzáférése,
- a dolgozat metaadatai és szerzői összefoglalója online nyilvánosak.

Zalaegerszeg, 2023.12.20.

Szakonyi Karolina s.k.

hallgató aláírása

Tartalom

| | |
|--|----|
| 1. Bevezetés..... | 2 |
| 2. A kutatás módszertana, ismérvei..... | 4 |
| 2.1. A kutatás módszerei..... | 4 |
| 2.1.1. Szekunder kutatás..... | 4 |
| 2.1.2. Primer kutatás..... | 4 |
| 2.2. A kutatás célja, kutatási kérdések, hipotézisek..... | 4 |
| 2.3. Minta és mintavétel..... | 6 |
| 3. A befektetések főbb elméleti kérdései..... | 8 |
| 3.1. A befektetések rövid történelmi háttere és jellemzői a 2020-as évek elején..... | 8 |
| 3.2. A pénzügyi piaci befektetési lehetőségek..... | 11 |
| 3.2.1. Állampapírok..... | 11 |
| 3.2.2. Kötvények..... | 13 |
| 3.2.3. Részvények..... | 14 |
| 3.2.4. Befektetési alapok..... | 17 |
| 3.2.5. Exchange Traded Fund befektetések..... | 19 |
| 3.2.6. Kriptoaluta..... | 21 |
| 3.3. A nem pénzügyi piaci befektetések..... | 23 |
| 3.4. Hogyan védjük befektetéseinket?..... | 25 |
| 3.4.1. Országos Betétbiztosítási Alap..... | 25 |
| 3.4.2. Befektető-védelmi Alap..... | 26 |
| 3.4.3. Állami garancia..... | 26 |
| 4. A háztartások befektetési adatainak vizsgálata a kutatásból..... | 27 |
| 4.1. A kérdőívek begyűjtése és összegzése..... | 27 |
| 4.2. Adatok feldolgozása..... | 29 |
| 4.2.1. A nemek szerinti megoszlás..... | 29 |
| 4.2.2. A korcsoportok elemzése..... | 30 |
| 4.2.3. Tanulmányi végzettség szerinti megoszlás..... | 33 |
| 4.2.4. A havi jövedelem megtakarításként kezelt hányada..... | 34 |
| 4.2.5. A megtakarítás állományok kezelése..... | 37 |
| 4.2.6. Befektetési formák szerinti megoszlás..... | 41 |
| 4.2.7. Befektetési időtávok szerinti preferenciák..... | 43 |
| 4.2.8. Igénybevett tájékoztatói források a pénzügyek kezelésekor..... | 44 |
| 4.2.9. Megtakarítási szokások változása a bázisévhez (2019) viszonyítva..... | 45 |
| 4.2.10. Befektetési szokások változása a bázisévhez (2019) viszonyítva..... | 45 |
| 5. Kutatási kérdések és hipotézisek megválaszolása..... | 47 |

| | |
|--|----|
| 5.1. Kutatási kérdések konklúziója a kérdőív alapján | 47 |
| 5.2. Felállított hipotézisek elfogadása vagy elvetése..... | 48 |
| 6. Valós befektetési lehetőségek fiktív jövőbeli alakulása a gazdasági környezet lehetséges állapota szerint | 51 |
| 6.1. Optimista | 53 |
| 6.2. Realista..... | 55 |
| 6.3. Pesszimista | 56 |
| Összefoglalás..... | 59 |
| 7. Irodalomjegyzék..... | 61 |
| 8. Táblázatjegyzék..... | 64 |
| 9. Ábrajegyzék..... | 65 |
| 10. Mellékletek..... | 67 |
| 1. melléklet | 67 |
| 2. melléklet | 72 |
| 2.1. melléklet: Adatok összesítő táblázata..... | 72 |
| 2.2. melléklet: Számítás első lépése | 72 |
| 2.3. melléklet: Számítás második lépése | 72 |
| 3. melléklet | 73 |
| 3.1. melléklet: Adatok összesítő táblázata..... | 73 |
| 3.2. melléklet: Számítás első lépése | 73 |
| 3.3. melléklet: Számítás második lépése | 73 |
| 4. melléklet | 74 |
| 4.1. melléklet: Számítás során alkalmazott adatok optimista fiktív gazdaság esetén | 74 |
| 4.2. melléklet: Számítás során alkalmazott adatok realista fiktív gazdaság esetén | 75 |
| 4.3. melléklet: Számítás során alkalmazott adatok pesszimista fiktív gazdaság esetén | 76 |

1. Bevezetés

A lakossági megtakarítások és azok kezelése a fenntartható növekedésben és a gazdaság rendeltetésszerű működésében kulcsfontosságú szerepet játszanak, mivel ezen megtakarítás-állományok a forráskihelyezések alapját képezik a pénzügyi piacokon és elősegítik a felzárkózási folyamatot a fejlettebb országokhoz. A háztartásoknál és a vállalatoknál egyaránt keletkeznek átmeneti készpénztöbbletek, de a szakdolgozatomban a lakossági megtakarításokra és azon belül a háztartások befektetéseire helyezem a hangsúlyt.

Elsősorban ajánlott tisztázni a befektetés és a megtakarítás közötti differenciát. A megtakarítás a jövedelemnek azon része, amely nem kerül felhasználásra fogyasztási célból. Ennek a pénzmennyiségnek egy része tudatosan, például előre nem látható helyzetekre vagy jövőbeli tervek megvalósítására elkülönített, másik része a fel nem használt, azaz fennmaradó összeg. A befektetés ezzel szemben egy meghatározott pénzösszeg felhasználása annak gyarapítása érdekében. Az alapvető cél egy jövőbeli nyereség elérése a megtakarításokból, azaz a többletjövedelem realizálása. (Baranyai (és mások) 2019: 15-16)

A befektetések kiemelt szerepet töltenek be a gazdasági környezetben, az állam, a vállalatok és a háztartások pénzügyeiben. A lakosság fogyasztása a GDP felhasználási oldalára leginkább hatást gyakorló tényező. A megtakarítások képezik a beruházások alapját, hiszen maga a beruházás a jövőben fennálló periódusokon keresztül birtokolt eszközökben történő pénzalplekötés. (Matheika, Palócz 2014: 324-326; 339-340)

Az utóbbi években számos olyan meghatározó esemény történt, - a 2020-2022. évi koronavírus járvány, a 2022 elején kitört orosz-ukrán háború, valamint a kialakult kétszámjegyű infláció - amelyek egy gazdaságilag bizonytalan környezetet teremtettek elsősorban Európa területén, de hatása az egész világon észlelhetővé vált. A közel egy évtizedes konjunktúra ciklust 2020-ban felváltotta a mindenki számára ismert világjárvány, amely nem csupán a gazdasági életben, de minden területen kedvezőtlen hatásokat eredményezett, pánikot keltett. Az eddigieknél is szükségesebbé vált a pénzügyi tudatosság és a lakosság e területen történő felvilágosítása, oktatása.

A téma kifejtése során a háztartások megtakarításainak kezelésével, azok alakulásával, illetve a befektetési szokásaikban bekövetkezett változásokkal foglalkozom a 2019-től 2023-ig terjedő időszakban.

A hosszú távú takarékoskodás és a pénzügyi stabilitás mindig lényeges területeknek számítottak a mindennapi életben, azonban a jelenleg fennálló és kihívásokkal teli gazdasági környezetben kiemelt figyelmet igényelnek. Ilyenkor elengedhetetlen a döntések hozatalánál a pénzügyi tudatosság és a hirtelen elképzelések megvalósításának kerülése.

Számos költségvetési és egyéb állami szerv már az elmúlt esztendőkből is próbálta felkészíteni a lakosságot az esetlegesen bekövetkező recesszió hatásait ellentételező pénzügyi biztonság megteremtésére. Erre példa az Állami Számvevőszék pénzügyi tudatosság projektje, amelyben személyes előadásokon keresztül, honlapján megjelenő rövid cikkekben, televíziós közvetítésekben, valamint a YouTube csatornájára feltöltött videós előadások keretein belül világított rá a háztartási befektetések fontosságára. A koronavírus járvány okozta korlátozások leszűkítették a háztartások szabadidő töltési lehetőségeit, így nagyobb pénzfelesleg halmozódott fel a lakossági szektorban, amely lehetőséget nyújtott az összegyűlt megtakarítások befektetésére. A háború kitörése kiváltotta a lakosságban a napi fogyasztási cikkek nagyobb mennyiségű felhalmozását. Ezzel párhuzamosan az infláció és az energiaárak is nagymértékben megnövekedtek, amely a lakosságot a fogyasztási szokások megváltoztatására kényszerítette, mint például a húsfogyasztás csökkentése vagy az alacsonyabb áru termékek vásárlása. Mindezek együttes hatására a lakossági befektetések mértékében és összetételében is valószínűleg komoly változások mentek végbe a gazdaságban.

2. A kutatás módszertana, ismérvei

2.1. A kutatás módszerei

A szakdolgozatban nem csupán a befektetések elméleti háttérét mutattam be, hanem azok alakulását is az utóbbi években, így a szekunder kutatást egy primer kutatás kíséretében végeztem, amelynek vizsgálati eszköze egy kérdőíves megkérdezés volt.

2.1.1. Szekunder kutatás

A szekunder kutatást hiteles források felhasználásával állítottam össze, könyvek, szakcikkek és egyéb elektronikus források segítségével. A megtakarítások történelmi kialakulásától kezdve ismertettem a véleményem szerint legelterjedtebb befektetési formák meghatározó jellemzőit és működését napjainkig (2023). Az ismertetés során több ábra és táblázat szemlélteti a vizsgálati időszakban rendelkezésre álló adatok alakulását az utóbbi években.

2.1.2. Primer kutatás

A primer kutatást a témát átfogó kérdéseket tartalmazó kérdőív segítségével végeztem, amelyet az 1. melléklet tartalmaz. A kutatási eredmények feldolgozásakor kvalitatív és kvantitatív módszerek egyaránt alkalmazásra kerültek. A kitöltés szempontjából releváns személyek a 18 év feletti lakosság. Az ennél fiatalabbak ugyan rendelkezhetnek állandó havi jövedelemmel diákmunkán keresztül, de döntő többségben ez az összeg nem egy számottevő bértömeg.

Az adatok gyűjtéséhez összeállított kérdőív közösségi médián került közzétételre, mivel ezt tartottam a legeredményesebb eljuttatási eszköznek minél több kitöltő felé amellet, hogy így jóval diverzifikáltabb adatokhoz jutottam az adatgyűjtési időszak végén.

2.2. A kutatás célja, kutatási kérdések, hipotézisek

A kutatás célja az volt, hogy megvizsgáljam és feltárjam, milyen hatást gyakorolt a bizonytalan gazdasági környezet a magyar lakosság megtakarítási és befektetési szokásaira. Céloom, az alábbi kérdések megválaszolása, az összeállított kérdőív (ld. 1. melléklet) válaszainak segítségével.

1. Milyen hatással volt a lakossági befektetések intenzitására a világvárvány, a háborús környezet és a növekvő infláció?

Előre pontosan nem lehet felmérni, hogyan reagál a lakosság egy kiszámíthatatlan gazdasági környezetben, csupán korábbi évek trendjei alapján becsülhető egy alakulás, amely nem garantál biztos eredményt. Számos állami szerv foglalkozik folyamatosan az egyének viselkedési attitűdjének elemzésével és jövőbeli előrejelzésével. A kérdőív kitöltéséből származó információk vizsgálatával utólagosan szerettem volna feltárni, hogy az általam használható minták milyen eredményt adnak jelenleg (2023) a befektetési intenzitásokról a bázisévhez (2019) képest.

2. A személyek többsége pénzügyeik kezelésekor igénybe vesz-e pénzügyi intézményeknél elérhető szakmai tanácsadást?

A pénzügyek kezelésekor hozott döntéseket megelőzően ajánlott egy célirányos konzultáció igénybevétele az érintett területen jártas szakemberrel. Ez a tájékoztatói forma hozzájárul a lehetséges alternatívák részletesebb megismerésén túl, az egyén élethelyzetéhez leginkább illő befektetés melletti döntéshez.

3. A gazdasági helyzet súlyosbodása ösztönözte-e a lakosságot a pénzügyeik tudatos kezelésére?

A pénzügyek tudatos kezelésének nem csupán a szélsőséges gazdasági helyzetek bekövetkezésekor kell prioritást élveznie, hanem a mindennapokban is. Több tényező egyidejű jelenléte esetén nyilvánítható az egyén piaci magatartása pénzügyileg tudatosnak. Az elemzett sokaság válaszainak feldolgozásakor a kitöltőknek számos kritériumnak kellett megfelelniük, hogy megállapítható legyen, hány fő esetében megfigyelhető a pénz tudatos kezelése.

A téma kidolgozása során egyre jobban körvonalazódott számomra a megtakarítások lényegessége és a befektetések világának a működése. A téma mélyebb megismerésével a felmerült kérdések mellett több hipotézist is felvettem, amelyek az alábbiak voltak:

1. Hipotézis: A világvárvány és a háború következtében kialakult gazdasági környezetben a lakossági megtakarítások összegének csökkenése volt jellemző.

A lakosság pénzügyeiben gyökeres változások következtek be az egyre dráguló megélhetés, és a fogyasztási cikkek is érintő kormányrendeletek bevezetése miatt.

Ezért is gondolom, hogy sokan nem a pénzügyeik tudatos kezelését helyezték előtérbe, hanem megtartották a korábbi években jellemző fogyasztási magatartásaikat, amelynek következtében csökkent az eddig megtakarításra elkülöníthető pénz összege.

2. Hipotézis: A magasabb végzettséggel rendelkező személyeknél jellemzőbb volt a hagyományos formáktól eltérő, kockázatosabb befektetési alternatívák birtoklása.

Véleményem szerint sokan nem látják át pontosan a különböző befektetések működését, amelynek következtében tartózkodnak a megszokottaktól eltérő befektetések igénybevételétől. A legtöbben valószínűleg úgy gondolják, hogy a magasabb iskolai végzettséggel rendelkező személyek magabiztosabban mozognak a befektetések világában, és jellemzőbb náluk a pénzügyileg tudatos pénzkezelés. Míg az előbbi állítás a pénzügyi végzettség birtokában lévő lakosság esetében valószínűsíthető, úgy szimplán az iskolai végzettségből még nem adódik ez a tényező.

3. Hipotézis: Az infláció hatására a kamatlábak növekedése ellenére, a lakosság többségének csökkentek a befektetései.

E hipotézist azért tartottam lehetségesnek, mert a kialakult gazdasági helyzetben a megszokottnál több költsége keletkezett a mindennapok során a lakosság nagy részének, például az egyre dráguló fogyasztási cikkek beszerzése miatt. Ezért feltételezem, hogy a megélhetés drágulásával párhuzamosan sokan csökkenteni kényszerültek a befektetéseik intenzitását.

Az összes kérdés és hipotézis feltevésével az volt a célom, hogy feltárjam tudott-e, illetve próbált-e a magyar lakosság döntő többsége alkalmazkodni a kritikus világgazdasági helyzethez. Az utóbbi évek állandó jellemzője volt az ingadozó pénzügyi környezet. Szerettem volna megvizsgálni, hogy ez ösztönző hatást gyakorolt-e a mindennapi életben elengedhetetlen tudatos pénzgazdálkodáshoz Magyarország területén.

2.3. Minta és mintavétel

A mintavétel a Magyarország területén élő lakosságból valósult meg, a minta pedig a személyek témához kapcsolódó szokásainak változása volt.

Megyéenként nem tettem különbséget a válaszadók között, hiszen úgy gondolom nincsen relevanciája a kutatás szempontjából, mivel a mai modern eszközök bárholnan lehetővé teszik a pénz befektetését.

Célcsoportom a már állandó jövedelemmel és megtakarítással rendelkező lakosság volt, amely a minimum 18 éves kort betöltött személyeket foglalta magába felső korhatár nélkül. A kérdőív első oldalán feltüntetésre került, hogy a kitöltés csak abban az esetben elvégezhető, ha 2005-ben vagy azt megelőzően született a válaszadó.

3. A befektetések főbb elméleti kérdései

3.1. A befektetések rövid történelmi háttére és jellemzői a 2020-as évek elején

A mai korban sokan természetes szereplőként tekintenek a befektetésekre, mintha mindig is jelen lettek volna. Azonban, akárcsak minden manapság szokványosnak tekintendő folyamat, (pl. számítástechnika, jogi rendszerek, kereskedelem) úgy a befektetések is egy hosszas átalakulási folyamaton mentek keresztül a történelem során, mire elérték a jelenlegi állapotukat.

A befektetések története egyes történészi adatok szerint egészen Hammurapi kódjáig visszavezethető Mezopotámiába, a mai Irak területére, a Krisztus előtti 1700-as évekre, amikor a szakterület alapjai teremtődtek meg.

(<https://bebusinessed.com/history/history-of-investing/>)

A befektetések kiindulópontját a 18. és 19. század Európájához kötik, az ipari forradalmak idejére. Az első és második ipari forradalom korát a könyörtelen munkahelyi körülmények és a gyermekmunka határozta meg. Ebben az időszakban, ezzel párhuzamosan kezdett el igazán felhalmozódni a lakosságnál a munkából keletkező többletjövedelem. Ez a jelenség követte ki az utat az első bankok és ez által a befektetések kialakulásához, amely megteremtette a ma ismert bankrendszer elődeit, alapját. (<https://www.investopedia.com/terms/i/investing.asp>)

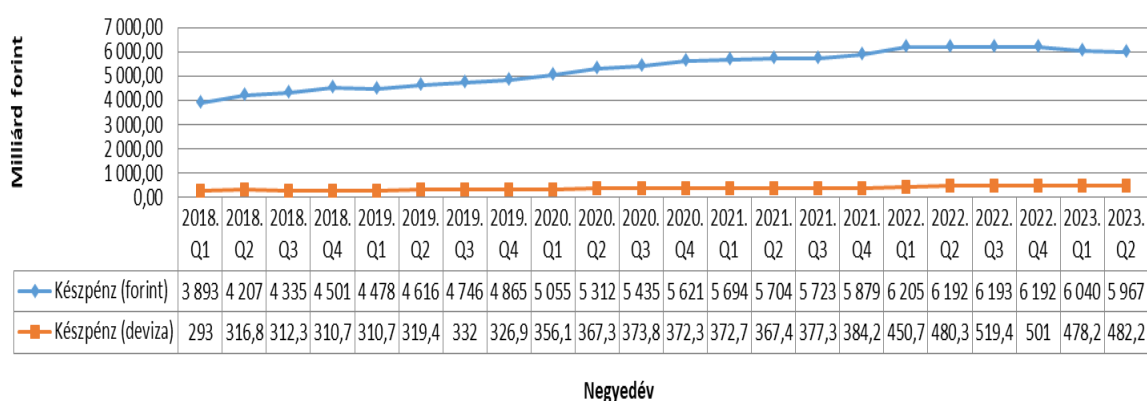
Akárcsak a korábbiakban az ipari forradalom, úgy a számítástechnika térnyerése is gyökeres változtatásokra kényszerítette az élet számos területét, amely alól nem volt kivétel a befektetések világa sem. A banki rendszerek fejlődésével és adaptálódásával az évek során egyre könnyebben hozzáférhetővé váltak a befektetések a világ számos területén. Manapság a megtakarításaikat befektetni szándékozók számtalan befektetés közül választhatnak a pénzüik értékének megőrzése, valamint gyarapítása céljából.

(<https://www.investopedia.com/terms/i/investing.asp>)

Számos megtakarítási és befektetési forma áll rendelkezésre Magyarországon is, amelyek közül nehéz lehet eldönteni, hogy melyik passzolna leginkább az elképzelésekhez. A befektetések jelentősége nem csupán a vagyon gyarapításában és az anyagi stabilitás biztosításában nyilvánul meg, de infláció idején az értékvesztés ellentételezésében vagy csökkentésében is. Az infláció hatására az árak folyamatosan emelkednek, és amennyiben a megtakarítások nem kerülnek befektetésre

jövedelemtermelő eszközökbe, akkor azok inflálódnak. Ez az értékvesztés nem az pénz számbeli változásában fog megnyilvánulni, hanem a számlán lévő összeg vásárlóerejének csökkenésében. Tehát, ha készpénzben tartja egy személy a megtakarítását, akkor minden kétséget kizáróan veszteséget fog realizálni egy inflációs környezetben. A Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) elemzéseinek adatait felhasználva megvizsgáltam hogyan alakult a magyar háztartások készpénzállományának volumene az utóbbi évek során.

1. ábra: A magyar háztartások készpénz állományának alakulása, 2018. I. negyedév – 2023. II. negyedév (Adatok: milliárd forint)



Forrás: MNB 2023 - A háztartások részletes pénzügyi számláinak adatai alapján saját szerkesztés:
https://statistika.mnb.hu/publikacios-temak/penzugyi-szamlak/penzugyi-szamlak-gazdasagi-szektoronkent-_vallalatok_-allamhaztartas_-haztartasok_-nonprofit-intezmenyek_-kulfold_/reszletes-negyedev-es-idosorok-szektoronkent

A magyar lakosság készpénzállománya folyamatosan növekvő tendenciát mutatott 2018. első negyedévtől, egészen 2022. negyedik negyedévéig, amelyet követően mérsékelt ütemben csökkenés következett. A jelenlegi állománycsökkenés értéke igaz még elmarad, de már megközelíti a közel két éve, 2021. év végén mért adatokat.

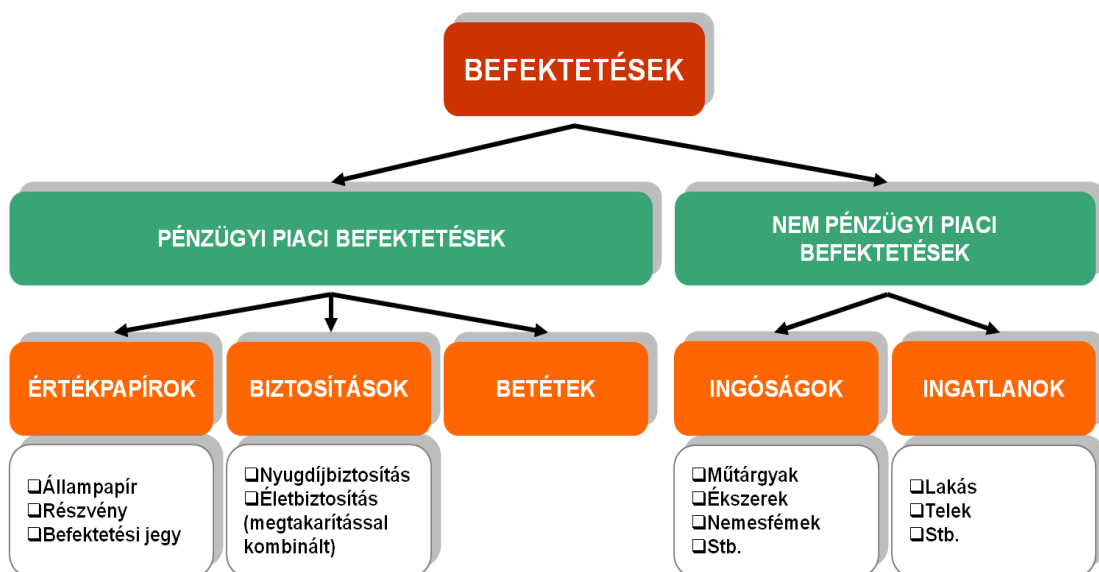
A felhalmozódott pénzállományoknak tudatos kezelése nem csupán egy egyén élethelyzetét segíti, de az állam és a gazdasági környezet működését is javítja. A megtakarítások segíthetnek váratlan kiadások fedezésében, és a célok megvalósításában is. Az élethelyzet és az életkor nagy hatással van a döntésekre, hiszen egy fiatalabb felnőttnek, akinek a jelenlegi célja egy saját otthon vásárlása, más befektetési forma lesz kedvező, mint egy ötven év feletti felnőttnek, aki a gyerekei jövőjén kívül már a nyugdíjas éveire is gondol. A befektetési döntések előtt ajánlott átgondolni a fennálló anyagi helyzetet, ismerni a kockázatvállalási hajlandóságot, valamint a megtakarítások

felhalmozásának célját. Ezek után átláthatóbb lesz, hogy rövid vagy hosszú távú forma passzol-e inkább a tervekhez, amelyhez mérlegelni kell, hogy mennyi ideig nélkülözhető a pénzösszeg.

Ajánlott portfólióban gondolkodni és diverzifikálni, vagyis egyszerre többféle befektetési/megtakarítási formát választani, amely nagyban segíthet a kockázatok csökkentésében. A megtakarítási forma kiválasztása után előnyös összehasonlítani a különböző szolgáltatók által kínált lehetőségeket. (<https://dolgospenz.hu/legjobb-befektetes/>)

A tervezett pénzösszegek befektetésére számos lehetőség van Magyarországon is, amelyeknek két fő csoportja a pénzügyi piaci befektetések, valamint a nem pénzügyi piaci befektetések. Az előbbi csoportba a pénzügyi területek főbb elemei tartoznak, mint például az értékpapírok, biztosítások és betétek, míg az utóbbiba a legrégebb óta alkalmazott befektetések, így az ingóságok, ingatlanok.

2. ábra: Befektetési lehetőségek Magyarországon, 2023



Forrás: Pénziránytű alapítvány 2018 - Befektetési lehetőségek: <https://penziranytu.hu/archivalt-pop-torzanyag/konyv/az-en-penzem/v-merlegelj-es-donts/24-megtakaritasbol-befektetes/3-befektetesi-lehetosegek>

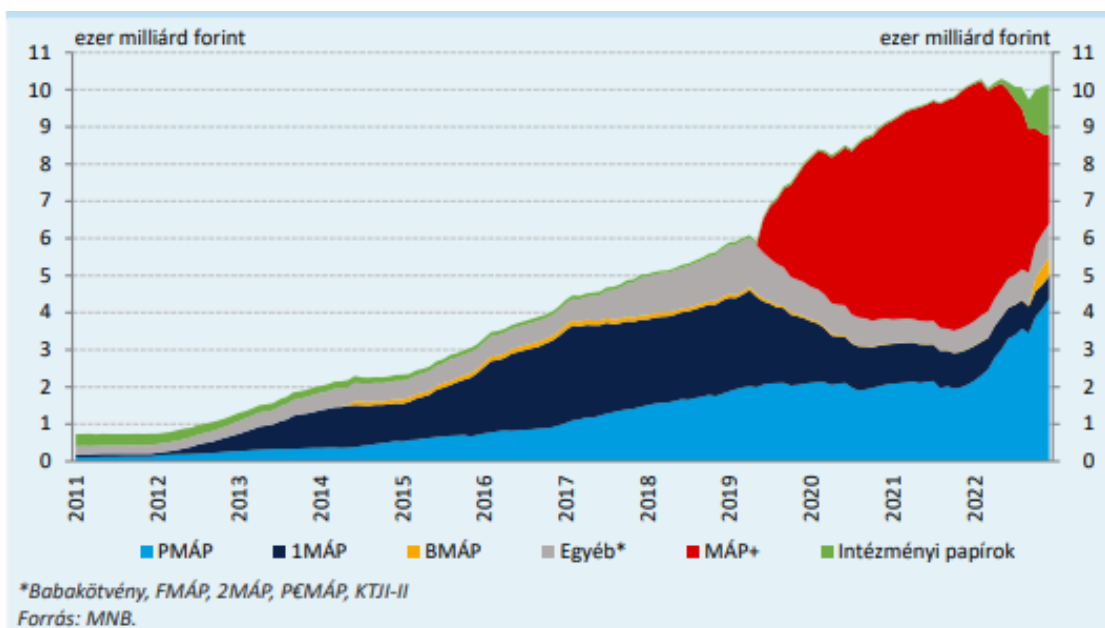
A téma kifejtése során mind a két fő befektetési ágra kitérek, de a fő hangsúly a pénzügyi piaci befektetéseken belül, a legelterjedtebb értékpapírok részletes bemutatásán lesz.

3.2. A pénzügyi piaci befektetési lehetőségek

3.2.1. Állampapírok

Az állampapírokat az állam bocsátja ki. Megvételük lényegében egy hitelnújtás az állam részére, kamat és visszafizetési garancia ellenében. A többi befektetési alternatívánál biztonságosabb, hiszen a befektetett pénz védelméért és visszafizetéséért az állam felel. Az összeg elvesztése egy államcsőd bekövetkezése, vagy egyéb radikális helyzet esetén történhet meg. Az állampapírok likviditási kockázata abból ered, hogy egy kedvezőtlen gazdasági helyzet esetén az állam módosíthatja a lejárat előtti visszaválthatósági jogot. Kibocsátásukat Magyarországon az Államadósság Kezelő Központ (a továbbiakban: ÁKK Zrt.) végzi az államadósság finanszírozási stratégiájának keretében. Az államnak azért hasznos ezen értékpapírok kibocsátása, mert így az államadósság finanszírozása hazai forrásból történik, tehát a pénzállomány az itthoni gazdaságba forog vissza, és a visszafizetések esedékessége is eloszlik. Az MNB folyamatosan nyomon követi a kibocsátott állampapírok alakulását, amelyről számos közzétett kimutatás található a honlapján. A szakdolgozat szempontjából számomra releváns értékeket a lakossági kézben lévő állampapírok éves változása szemlélteti a 3. ábrán. (<https://investopedia.hu/allampapir-utmutato/>)

3. ábra: Lakosság állampapír állományának alakulása, 2011-2022



Forrás: MNB 2023 – Fizetési Mérleg Jelentés: <https://www.mnb.hu/letoltes/fizetesi-merleg-2023-majus-hun.pdf>

A 3. ábra szemlélteti a magas állománynövekedés mértéke mellett az újabb állampapírformák bevezetését és azok alakulását is. A lakosság körében a legtöbbször által preferált opciók a Prémium Magyar Állampapír (a továbbiakban: PMÁP) és a Magyar Állampapír Plusz (a továbbiakban: MÁP+) voltak.

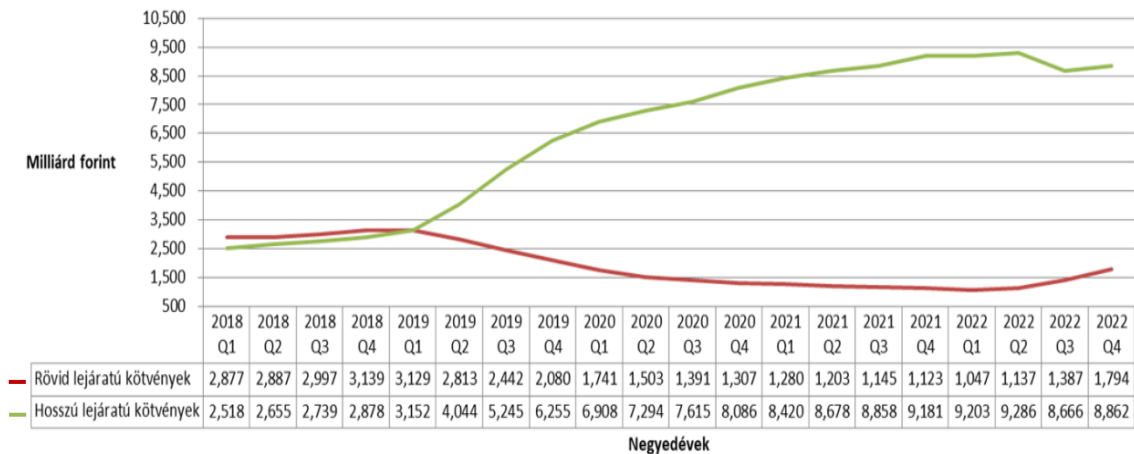
Az államkötvények megkülönböztethetők futamidő (rövid, hosszú), kamatozás (fix, változó) és célcsoport szerint is. Rövid futamidejű állampapírok (1 év a maximum) a kincstárjegyek, amelyek lehetnek kamatozó kincstárjegyek (pl. Egyéves Magyar Állampapír) és kamatszelvény nélküli kötvények (pl. Diszkont Kincstárjegy). A minimum 1 éves futamidejű állampapírok hosszú távú befektetéseknek minősülnek, ilyen például a Babakötvény, amelynek a futamideje 19 év. Postai Kincstári Takarékjegyeken kívül már csak dematerializált formában lehet megvásárolni az állampapírokat. Minden államkötvényhez kapcsolódik a lejáratáig hozam- és tőkegarancia, de ezek is eltérhetnek egymástól aszerint, hogy az államkincstártól, banktól, befektetési szolgáltatótól vagy brókercégtől vásárolták azt. A Magyar Államkincstárnál történő befektetés esetén állami garancia védi a pénzt, összegtől függetlenül. A Pénzügyminisztérium módosítási javaslatát a kamatadókkal kapcsolatosan az Országgyűlés elfogadta, így a 2019. június 1. után kibocsátott állampapíroknál már nincs kamatadó. (<https://investopedia.hu/allampapir-utmutato/>)

3.2.2. Kötvények

A kötvények hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, ahol a kibocsátó kötelezettséget vállal a megjelölt pénzüsszegnek, a kibocsátási tájékoztatóban meghatározott módon és időben történő megfizetésére. Ezen értékpapírok kockázatát főként a kibocsátójuk hitelképessége befolyásolja. A kibocsátók lehetnek az állam (pl. államkötvény), gazdálkodó szervezet illetve önkormányzat (pl. vállalati kötvény), valamint pénzintézetek (pl. banki kötvény). Kamatozás szerint fix, változó valamint diszkont kötvények vannak. Utóbbi esetében (diszkont kötvény) a lejáratkori értéknél olcsóbban lehet megvásárolni a kötvényt. A tőke általában lejáratkor kerül visszafizetésre, ám ez történhet előre meghatározottan is, amely lehet akár időszakonkénti résztörlesztés is. A kötvények között az államkötvények rendelkeznek a legkisebb kamattal. Ez a kockázat és a nyereség közötti egyenes arányosságból adódik, tehát minél kisebb a kockázat annál kisebb, és minél nagyobb a kockázat, annál nagyobb a potenciális nyereség. A magyar lakosság kötvényei gyökeres változásokon mentek keresztül 2018. első negyedévéhez képest, amelyet a 4. ábra szemléltet.

(<https://szendreiadam.hu/befektetes/kotvenyek/>)

4. ábra: Háztartások kötvényeinek alakulása, 2018. I. negyedév – 2022. IV. negyedév
(Adatok: milliárd forint)



Forrás: ProfitLine 2023 – Nőtt a háztartások nettó pénzügyi vagyona alapján saját szerkesztés:
<https://profitline.hu/69-513-milliard-forintra-nott-a-haztartasok-netto-penzugyi-vagyona-445709>

A vizsgált időszak kezdetekor (2018. első negyedév) a háztartások magasabb értékben birtokoltak rövid lejáratú kötvényeket egészen 2019. első negyedévéig. Ezt követően állandó a csökkenés ezeknél a kötvényeknél, amelyet 2022. második negyedévé

szakított meg, amióta növekvő tendencia tapasztalható. Ezzel párhuzamosan a 2022-es év harmadik negyedében észlelt visszaesést követően, erős ütemben növekedett a 2019-es év elején a hosszabb lejáratú kötvények vásárlása, amelynek emelkedése jelenleg is tart.

A különböző kötvényeket és azok kibocsátóit hitelminősítők értékelik és sorolják őket kockázatok szerinti eltérő kategóriákba. Az AAA minősítéshez minél közelebbi rangsorolást kapnak, annál biztonságosabb befektetésnek számítanak, míg a BBB alatti kategória esetén nem javasoltak befektetésre, és egy úgynevezett spekulatív kategóriába kerülnek. Figyelmet kell fordítani a piaci- likviditási- partner- és akár deviza kockázatokra is, valamint a gazdaságban fennálló, előre nem belátható kamatkörnyezetre, mivel ez a kötvények árfolyamára nagy hatást gyakorolhat. Ettől függetlenül előnyös befektetési formának számítanak a kötvények, mivel nagyobb hozamot kínálnak általában a bankbetétekhez képest, a részvényeknél pedig kiszámíthatóbbak. (<https://szendreiadam.hu/befektetes/kotvenyek/>)

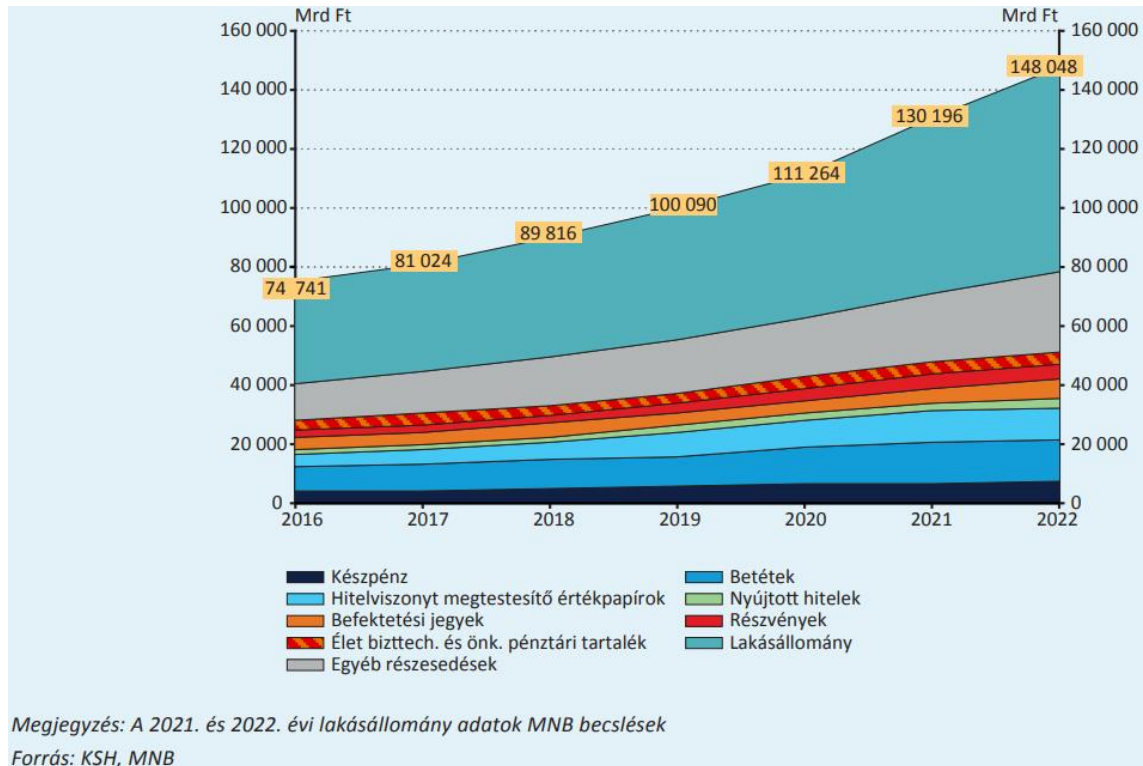
3.2.3. Részvények

A részvények piaca a világ tőzsdéinek hálózata, amely globális szinten az egyik legkeresettebb tőkepiac. A részvények tulajdonjogot megtestesítő, lejáratlannal rendelkező értékpapírok, amelyek megvásárlása hosszú távú befektetési formának minősül. Kibocsátásukat részvénytársaságok végzik, akik között vannak zárkörű társaságok, ahol nem hozzák forgalomba nyilvánosan az értékpapírokat. A részvényesek csak egymás között kereskedhetnek a részvényekkel, valamint a Zrt. tulajdonosainak döntése szerint bevezethetik a vállalatot a tőzsdére, és nyilvánosan működő részvénytársasággá alakíthatják a céget. A részvények kibocsátása az elsődleges piacon történik, és az IPO (Initial Public Offering), azaz egy első nyilvános ajánlattétel keretein belül egyenesen a vállalattól (a befektetési bankok közreműködésével meghatározott áron) vásárolják meg a befektetők (intézményes befektetők vagy tehetősebb személyek) az értékpapírokat. A részvények visszaváltására a kötvényektől eltérően a későbbiekben nincs lehetőség. Ezután a cég könyv szerinti értéke már különvált a piaci értékétől. A tőzsdén, vagyis a másodlagos piacon viszont a részvényesek egymás között kereskedhetnek a papírjaikkal.

A tőzsdei piaci befektetések 2018 óta egyre növekvő mértéket képviselnek a magyar háztartások bruttó vagyonában, de az MNB és a Központi Statisztikai Hivatal (a

továbbiakban: KSH) által gyűjtött adatok szerint 2022-ben átlag alatti volt többek között a részvények növekedésének mértéke is. (<https://dolgospenz.hu/reszveny-fogalma/>)

5. ábra: A magyar lakosság bruttó vagyonának alakulása (Adatok: milliárd forint)



Forrás: MNB 2023 – Biztosítási, Pénztári, Tőkepiaci Kockázati és Fogyasztóvédelmi Jelentés:

<https://www.mnb.hu/letoltes/kockazati-jelentes-2023-hun.pdf>

Az 5. ábra is szemlélteti, hogy az átlagtól elmaradó növekedési ütem ellenére maga a részvényállomány értéke a lakosság bruttó vagyonában emelkedett, és magasabb arányt tesz ki a korábbi évekhez képest.

A részvények tőzsdéi termékként árfolyamokkal is rendelkeznek, amelyek megállapítása érdekében az itt végbemenő kereslet és kínálat alakulását folyamatosan nyomon követik, és segítségével meghatározzák a részvények árfolyamát. Fajtájuk szerint lehetnek törzs-, elsőbbségi-, dolgozói-, kamatozó- és visszaváltható részvények. A befektetőket kétféleképpen lehet elkülöníteni részvényvásárlás esetén. Az értékpapír vásárlásával céljuk lehet egy bizonyos összegű jövedelemre szert tenni a jövőben, amely esetében egy pénzügyi befektetésről beszélünk, valamint a kívánt cél lehet még egyfajta befolyás elérése a kibocsátó vállalatnál, amely már stratégiai befektetésnek számít. A piac próbálja a kibocsátó gazdasági helyzetéről rendelkezésre álló legtöbb információt beépíteni a részvények árfolyamába, ám a befektetők egyéni, szubjektív

értékítélete jelentősen eltérhet az aktuális piaci árfolyamtól. A részvény, mivel magas kockázatú értékpapír, az egyik legnagyobb hozamlehetőséget biztosítja, amely az osztalékból, valamint az árfolyamnyereségből tevődik össze. (<https://dolgospenz.hu/reszveny-fogalma/>)

Magyarországon a BUX index mutatja a részvénypiaci teljesítményt, amely a magyar tőzsdén jegyzett legnagyobb vállalatok részvényeinek súlyozott értékével kalkulál.

1. táblázat: A BUX index részvényeinek listája

| BÉT részvény | Listázás kezdete | Súly az indexben (2022.05.01) |
|------------------------|------------------|-------------------------------|
| 4iG | 2004.09.22 | 1,00% |
| AKKO invest | 2011.02.15 | 0,19% |
| ALTEO | 2010.10.12 | 0,54% |
| ANY | 2005.12.08 | 0,66% |
| Appennin | 2010.07.02 | 0,18% |
| Autowalls | 2013.06.25 | 0,50% |
| CIG Pannonia | 2010.11.08 | 0,45% |
| Graphisoft Park | 2006.08.28 | 0,77% |
| Magyar Telekom | 1997.11.14 | 5,79% |
| Masterplast | 2011.11.29 | 0,72% |
| Mol | 1995,1128 | 29,49% |
| Opus | 1998.04.22 | 2,07% |
| OTP Bank | 1995.08.10 | 34,57% |
| Pannergy | 1994.06.13 | 0,34% |
| Richter Gedeon | 1994.11.09 | 22,33% |
| Waberers | 2017.06.20 | 0,39% |

Forrás: Dolgospénz 2023 – Részvény fogalma és jelentése – Részvény befektetési útmutató:

<https://dolgospenz.hu/reszveny-fogalma/>

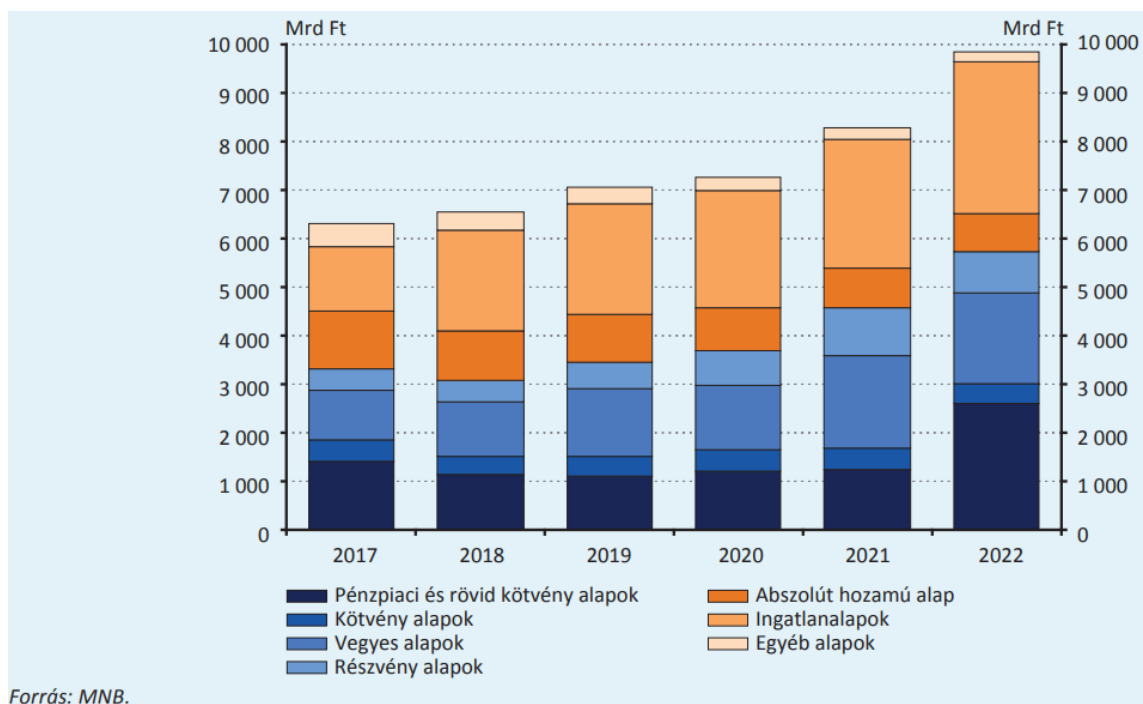
A részvényekbe történő befektetéshez több kockázat is kapcsolódik, hiszen a hozamuk nem garantált, és magas veszteséggel is járhatnak, illetve előre nem várt gazdasági, politikai és jogi környezetbeli változások komolyan befolyásolhatják az értéküket. A kockázatok mérsékléséhez hasznos egy diverzifikált portfólióval rendelkezni vagy indexkövető ETF-ekbe (Exchange Traded Fund) fektetni. (<https://dolgospenz.hu/reszveny-fogalma/>)

3.2.4. Befektetési alapok

A befektetési alapok lényegében több befektető befizetéséből összeálló közös tulajdonú vagyontömegnek felelnek meg, amelyet egy hozzáértő alapkezelő menedzsel különféle befektetési stratégiák mentén. A megtakarítás-állományokat diverzifikáltan fektetik be az alapkezelők, amely segít mérsékelni a kockázatokat. Az ebből származó költségek, valamint hozamok a befektetők között tulajdoni arány szerint oszlik meg. Mindegyik alapnak van egy befektetési politikája, amely összefoglalja a kockázatvállalás mértékét, a tartalmazott értékpapírok fajtáját és arányát, a referenciahozamot, illetve, hogy milyen régióba, valamint szektorba történik a befektetés. Az alapok több változatos eszközből is állhatnak, amelyek általában bankbetétek, állampapírok, vállalati kötvények, részvények, befektetési jegyek, ingatlanok és árupiaci termékek.

(<https://www.money.hu/megtakaritas/befektetesi-alap>)

**6. ábra: Befektetési alapok befektetési politika szerinti megoszlása, 2017-2022
(Adatok: milliárd forint)**



Forrás: MNB 2023 – Biztosítási, Pénztári, Tőkepiaci Kockázati és Fogyasztóvédelmi Jelentés:

<https://www.mnb.hu/letoltes/kockazati-jelentes-2023-hun.pdf>

A gazdasági helyzet bizonytalansága ellenére a befektetési alapok értéke továbbra is növekedett a 2022-es évben. A 2021-hez képest mért legintenzívebb emelkedés a pénzügyi és rövid kötvényalapok értékében volt megfigyelhető, de a korábbi évek

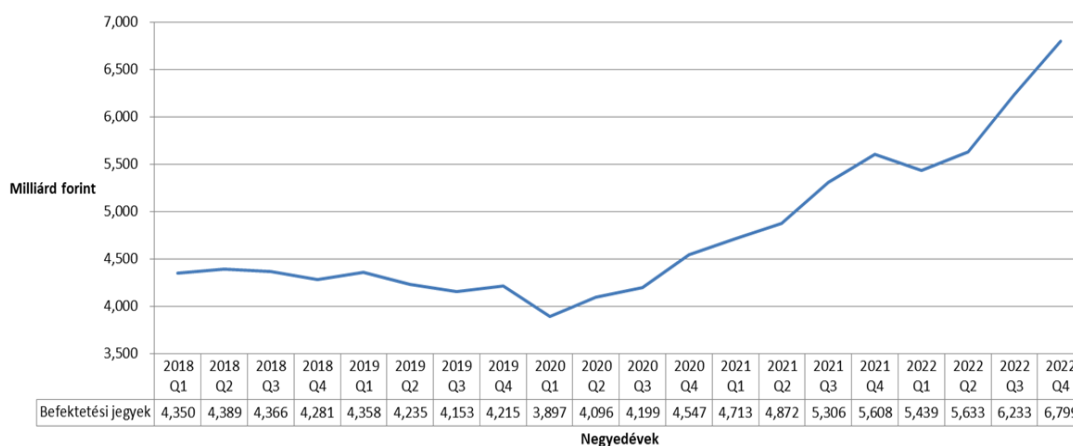
tendenciájának megfelelően továbbra is az ingatlanalapok teszik ki a befektetési politikák legnagyobb arányát.

A befektetési alap a kisbefektetőket is bevonja, így lehetőséget nyújt nekik olyan portfóliókhöz, amelyek csak az intézményi befektetők, vagy nagyobb tőkével rendelkezők számára lennének elérhetők. Forgalmazás és futamidő szerint megkülönböztetünk nyílt, valamint zártvégű befektetési alapokat, a nyilvánosság szempontjából pedig nyilvánost (elérhető bárkinek) és zártkörűt (csak egy meghatározott befektetői körnek elérhető). Nyíltvégű alap esetén bármikor visszaválthatók és megvásárolhatók az alapok a futamidő során, zártvégűnél viszont csak az induláskor jegyzéssel, vagy a futamidő alatt egyedi megállapodás, vagy tőzsdei tranzakció keretében.

(<https://www.money.hu/megtakaritas/befektetesi-alap>)

A magyar háztartások tekintetében a befektetési jegyek egyre kedveltebb befektetésnek számítanak az utóbbi években. Ezt jól szemlélteti a 7. ábra adatainak alakulása, amely 2020. első negyedétől a 2022. év elején érzékelt kisebb visszaesés kivételével egy stabil növekedési ütemet mutat.

**7. ábra: A háztartások befektetési jegyeinek alakulása,
2018. I. negyedév – 2022. IV. negyedév
(Adatok: milliárd forint)**

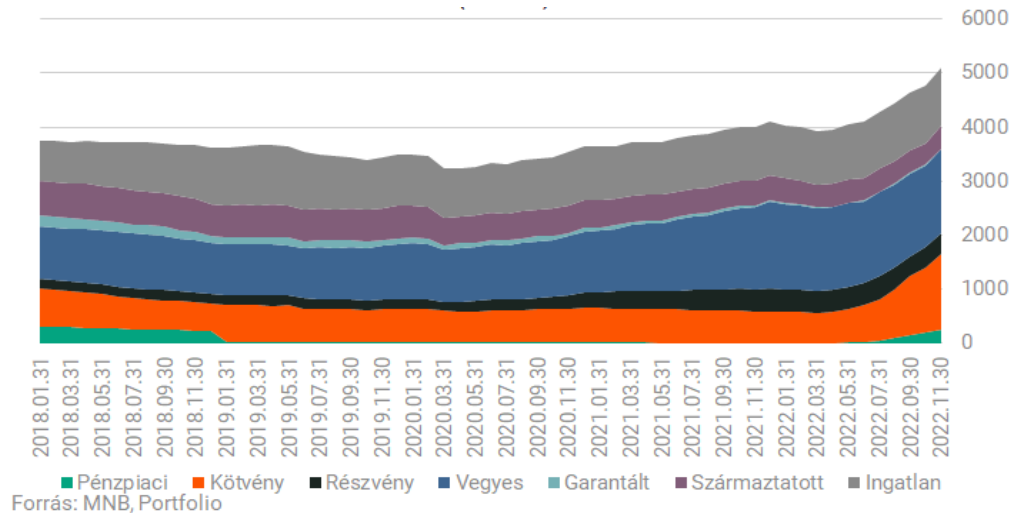


*Forrás: ProfitLine 2023 – Nőtt a háztartások nettó pénzügyi vagyona alapján saját szerkesztés:
<https://profitline.hu/69-513-milliard-forintra-nott-a-haztartasok-netto-penzugyi-vagyona-445709>*

A letétkezelő és az alapkezelő tevékenysége folyamatos felügyelet mellett történik, amelyet az MNB végez. Az alapok kockázata abban rejlik, hogy mivel kamatfizetés nincs, a hozamok a vételi és az eladási ár különbözetéből fognak származni, amely veszteséget is jelenthet. (<https://www.money.hu/megtakaritas/befektetesi-alap>)

Külön a háztartások esetében is növekedés volt megfigyelhető a befektetési alapok értékében a 2018-as év elejéhez képest, amelyet az MNB adatai tükröznek, eltérő befektetési alapok szerinti megoszlásban.

8. ábra: A befektetési alapok megoszlása a háztartásoknál, 2018-2022
(Adatok: milliárd forint)



Forrás: *Portfolio.hu 2023 – Fordult a sorrend: már nem a magyar lakosság az állam legnagyobb hitelezője*: <https://www.portfolio.hu/befektetes/20230110/fordult-a-sorrend-mar-nem-a-magyar-lakossag-az-allam-legnagyobb-hitelezoje-589554>

A lakosság által birtokolt befektetési alapok között a vegyes alapok bizonyultak a legtöbbek által preferált alternatívának, amely után az ingatlan és kötvény alapok tettek ki magasabb arányt az eloszlásban. A pénzpiaci alapok a 2019-es év elején igen alacsony mértékűre csökkentek a háztartásoknál, de 2022 tavaszának végével ismét állandóan növekedett az értékük. Így 2022 novemberétől újból a külföldi befektetők lettek a magyar állam legnagyobb hitelezői.

3.2.5. Exchange Traded Fund befektetések

Az egyik legelőnyösebb befektetési formának az Exchange Traded Fund (a továbbiakban: ETF), magyar megnevezéssel „Tőzsdén Kereskedett Alapok” számítanak, amelyek más opciókkal szemben számos előnyt foglalnak magukba. Az első ilyen alap Amerikában került forgalomba 1993-ban. Az ETF egyrészt egy olyan hosszú távú eszköz, amely az alacsonyabb költségvetéssel rendelkezők számára is lehetőséget nyújt a tőzsdei papírokhoz való hozzáféréshez, és diverzifikáltságának köszönhetően a kockázatok is mérséklődnek. Diverzifikáltsága az eszköz felépítésének

köszönhető, hiszen ez lényegében akár több ezer különböző értékpapírt foglal magába anélkül, hogy ezeket az eszközöket egyenként kéne megvásárolni a befektetőknek. Másrészt ez inkább egy passzív befektetési forma, tehát a befektetőknek nincs további teendőjük az ETF-ekkel azok birtoklása során. Az utóbbi években már megjelentek aktív módon kezelt változatban is, ám ettől függetlenül továbbra is egy passzív befektetési eszköznek számít. Működésük hasonló a befektetési alapokhoz, azaz a szolgáltató megvásárolja az eszközöket, amelyeket tartalmazni fog a kosár, majd ezt követően létrehozza az alapot. Az alap a működése során követni fogja az általa tartalmazott eszközök teljesítményét. A szolgáltató végül a tőzsdei befektetők számára befektetési jegyeket vagy részvényeket ad el. Az ETF-eket, akárcsak a részvényeket az aktuális piaci áron meg lehet vásárolni, illetve el lehet adni a befektető szándéka szerint. (<https://dolgospenz.hu/etf-befektetes/>)

Számos a hasonlóság a hagyományos befektetési alapokkal, így gyakran összetévesztik a kettőt egymással. Az azonosságok ellenére azonban vannak közöttük kulcsfontosságú különbségek. A befektetési alapok esetében naponta egyszer történik az árak közlése, a vétel és az eladás. Az emberi tényező folyamatosan aktív szerepet tölt be az alapok működésénél, tehát magasabb kezelési költségeket vonnak maguk után. A befektetés ebben az esetben igényel egy minimum kezdő tőkét is, amely akár egy több ezer eurós ráfordítást is jelenthet. Az előbbieken felsoroltakkal szemben az ETF-ek árfolyama folyamatosan változik. A passzív változatoknak köszönhetően a legalacsonyabb kezelési költségeket vonják maguk után és nincs szükség ennél a formánál a kezdő befektetési összeg fizetésére sem. (<https://dolgospenz.hu/etf-befektetes/>)

3.2.6. Kriptovaluta

A kriptovaluta egy meglehetősen új befektetési változat, hiszen története alig másfél évtizeddel ezelőttig nyúlik vissza. A 2008-as pénzügyi válság kezdetekor alkotta meg az első kriptovalutát, azaz a bitcoint, egy ismeretlen személy vagy csoport, Satoshi Nakamoto álnév alatt. Ez egy fizetőeszközhöz hasonló virtuális pénzeszköz, amelynek értéket tulajdonítanak. A forgalomban lévő pénzeszközök mennyiségét az országok jegybankjai szabályozzák, ám ezen pénzmennyiség mögött már nincsenek aranytartalékok, csupán a jövőbeli gazdasági teljesítmény iránti elvárások, és az ez iránti bizalom. A kriptovaluták decentralizáltak, tehát nincs kibocsátó intézményük és nincs fizikai megjelenési formájuk, ezért tárolásuk számítógépen, felhőben, chipkártyán keresztül valósul meg. A felhasználók önállóan állítják ezeket elő, amelyet kriptovaluta bányászatnak hívnak. A bányászat kifejezetten nagy energiát igénylő, költséges és kockázatos tevékenység, amelyet csupán speciális teljesítményű hardverekkel érdemes végezni. A bányászok a felhasznált teljesítményeikért kriptovalutát kapnak.

(<https://investopedia.hu/kriptovaluta-utmutato/>)

Figyelemre méltó árfolyammozgást egészen 2016-ig nem mutatott a bitcoin. A folyamatosan növekvő keresletnek köszönhetően még ezen év (2016) decemberében megközelítette az árfolyama a 20 ezer dollárt. Nem sokkal később ezt egy gyors összeomlás követte, amely rávilágított az egyik legnagyobb hibájára a kriptovalutáknak, a volatilitásra. A volatilitás lényegében az, hogy mekkora mértékben változik az eszköz értéke, amely a kriptopiac esetében igen rugalmasnak tekinthető.

(<https://investopedia.hu/kriptovaluta-utmutato/>)

**9. ábra: Bitcoin árfolyamának ingadozása, 2018. január 1. – 2023. október 31.
(Adatok: amerikai dollár)**



Forrás: Bitcoinbázis 2023 – Bitcoin árfolyam és a legfrissebb hírek: <https://www.bitcoinbázis.hu/arak-adatok-bitcoin-arfolyam/>

A bitcoin árfolyama igazán 2016-ban kezdett emelkedni. A 2016-os 20 ezer dolláros csúcsot követő három év során kisebb-nagyobb ingadozások voltak megfigyelhetők az árfolyamában, viszont a maximum ezen időszak alatt inkább a 10 ezer dollárhoz volt közel, mintsem a 20 ezer dollárhoz. Ezt a folyamatot megszakította a 2020-as év vége, ugyanis ekkor hatalmasat növekedett a bitcoin értéke. A 9. ábra szemlélteti, hogy közel 70 ezer dolláros árfolyamszintet elérő volt a kereslete 2021 őszén.

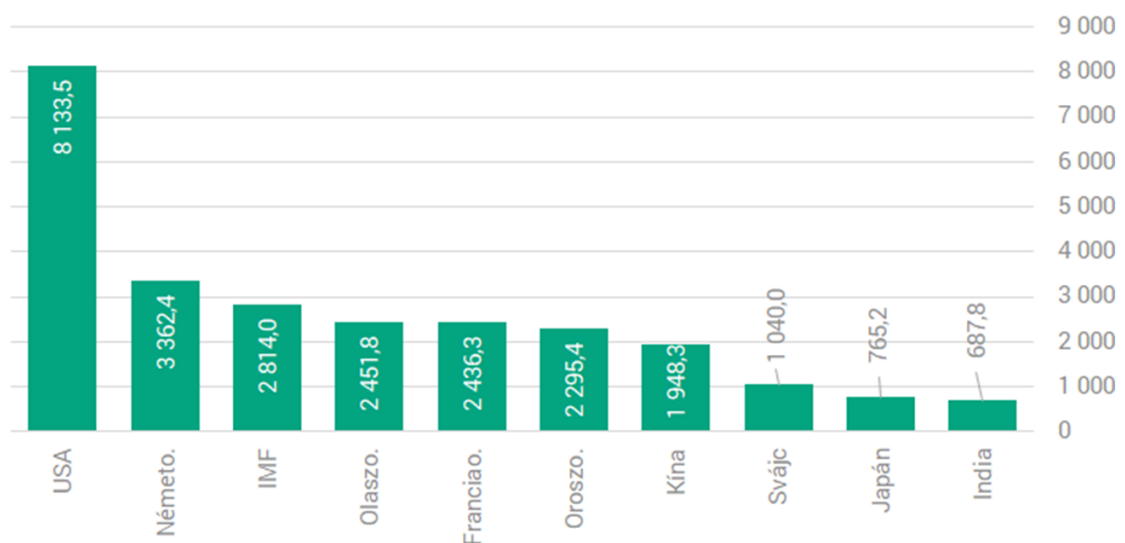
A korábbiakon kívül még számos tényező kockázatosá teszi a kriptopiacot, de még ezek ellenére is népszerű befektetések.

3.3. A nem pénzügyi piaci befektetések

A pénz befektetése nem csupán értékpapírokban valósulhat meg, ugyanis a nem pénzügyi piaci ágon keresztül ez történhet ingóságokban és ingatlanokban is. Ezek mindig nagy népszerűségnek örvendtek, hiszen így fizikális dologban van a kívánt összeg. A nem pénzügyi piaci befektetéseknél mindenképpen ki kell emelni az aranyat, hiszen ez az egyik legrégebbi és legismertebb befektetési opció a köztudatban. Az arany az a fizetőeszköz, amelynek igazán mögöttes belső értéke van. Annak ellenére, hogy a modern pénzek nem rendelkeznek aranyfedezettel, a mai napig a pénz gazdasági szimbólumaként tekintenek rá. Az aranyat már a rézkorszakban felfedezték elődeink, és könnyű megmunkálhatóságának köszönhetően többféleképpen is felhasználták. Az ősi Egyiptomban, körülbelül 2000 évvel idősámításunk előtt, különböző ékszereket, dísztárgyakat, műkincseket készítettek már belőle, majd nem sokkal később már a fizetőeszköz szerepét is betöltötte. Manapság (2023) az arany az élelmiszeripartól kezdve egészen az űrkutatásig jelen van a mindennapokban. Az országok jegybankjai előszeretettel halmozzák fel az aranyat, pedig már megszűnt a pénzfedezeti szerepe. Ennek ellenére egy biztonsági funkciót tölt be az országoknál szélsőséges gazdasági helyzetek esetében. A 10. ábra szemlélteti, hogy a világ többi országához képest messze az Egyesült Államok rendelkezik a legnagyobb aranytartalékkal.

(<https://investopedia.hu/arany-befektetesi-utmutato/>)

**10. ábra: A világ legnagyobb aranytartalékai, 2021
(Adatok: tonna)**



*Forrás: Portfolio.hu 2021 – Sosem volt ennyi aranytartaléka Magyarországnak:
<https://www.portfolio.hu/gazdasag/20210408/sosem-volt-ennyi-aranytartaleka-magyarorszag-nak-de-miert-van-erre-szuksegunk-477436>*

A rangsor elején számos nagy kiterjedésű és lélekszámú ország szerepel, amelyek között több európai nemzet is az elsők között foglal helyet. A lista harmadik legnagyobb aranytartálékkal rendelkező szereplője a Nemzetközi Valutaalap, angolul International Monetary Fund (a továbbiakban: IMF). Magyarország az előbbi országokénál jóval kisebb mennyiséggel rendelkezik, annak ellenére is, hogy 2021 áprilisában az MNB a háromszorosára (94,5 tonna) emelte aranytartalékát, amelynek köszönhetően a nemzetközi rangsorolásban elfoglalt 56. helyről a 36. helyre lépett elő. (<https://www.mnb.hu/sajtoszoba/sajtokozlemenyek/2021-evi-sajtokozlemenyek/a-magyar-nemzeti-bank-haromszorosara-94-5-tonnara-emelte-magyarorszag-aranytartalekat>)

3.4. Hogyan védjük befektetéseinket?

Az összegyűjtött megtakarítást, többletjövedelmet, vagy éppenséggel az örökölt vagyont mindenki biztonságban szeretné tudni. Az ingó, valamint ingatlan vagyontárgyak védelmére számos biztosítási termék áll rendelkezésre, amely biztosításkötések után, előre meghatározott körülmények fennállása esetén kártérítéshez juthatnak az igénybevevők. A vagyonsvédelem esetében célszerű két csoport szerint különválasztani a vagyontárgyakat. Pénzügyi eszközök közé tartoznak például az értékpapírok és a készpénz, nem pénzügyi eszközök közé pedig a befektetési céllal vásárolt ingatlanok, drágakövek, festmények.

A pénzben lévő vagyon védelmének csupán a fizikai védelemről lehet gondoskodni. Annak érdekében, hogy az értékállóságát megőrizze ez az összeg, illetve értéknövekedést tudjon elérni, be kell fektetni a mindennapokban nélkülözhető vagyonrészt. A pénzgyarapítás lehetőségéért cserébe legtöbbször szükséges a kockázatok vállalása is. Szerencsére, az összes magyarországi székhelyű brókercégnél, pénzügyintézetnél és pénzügyi szolgáltatónál lévő befektetésre védelmi és kárrendezési szabályok vonatkoznak, amelyeket jogszabályok írnak elő. Ez az intézményi védelmi rendszer két alapvető célt szolgál. Egyrészt védi a befektetőket, mivel garanciát biztosít a pénzügyi védelmére. Másrészt óvja a pénz- és tőkepiaci helyzet stabilitását. Amennyiben nem rendelkeznének a pénzügyi intézmények semmilyen garantált mögöttes védelemmel, úgy bármilyen gazdasági híresztelésnél egyszerre vennék ki megtakarításaikat a befektetők, féltve azok értékét, ezzel „összeborítva” akár az ország teljes pénzügyi rendszerét. (<https://investopedia.hu/befektetes-vedelem/>)

3.4.1. Országos Betétbiztosítási Alap

Az Országos Betétbiztosítási Alap (a továbbiakban: OBA) minden olyan bankbetételre, folyószámlára, megtakarítási számlára biztosít kártalanítást, amelyet magyar székhelyű hitelintézetnél, befektetési szolgáltatónál helyeztek el, mivel mindegyik köteles csatlakozni az OBA betétbiztosításhoz. Az OBA arra az eshetőségre vállal garanciát, ha egy hitelintézet fizetéképtelenné válna, amely esetén húsz munkanapon belül téríti a kártalanítási összeget. Ez a biztosítási szolgáltatás a betétesek számára ingyenes, hiszen a hitelintézetek kötelező befizetései nyújtják az OBA-ban elhelyezett fedezetet. Betétesenként és hitelintézetenként a kártalanítási értékhatár 100.000 euró. Ezt az összeget legfeljebb 50.000 euróval lehet kibővíteni, törvényben meghatározott speciális

esetben. A védelme kiterjed továbbá az OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) tagállamok fizetőeszközeiben elhelyezett betétekre is, de a kifizetés minden esetben Ft-ban történik, a kártalanítási időpont napját megelőző napi MNB devizaárfolyamon számítva. (<https://investopedia.hu/befektetes-vedelem/>)

3.4.2. Befektető-védelmi Alap

A Befektető-védelmi Alap (a továbbiakban: BEVA) 2016. január 1. óta biztosítja a befektetőket, akik az ismert befektetési kockázataikon túli okok miatt (pl. bűncselekmény) nem jutnak hozzá az értékpapírjaikhoz. Hasonlóan az OBA-hoz, a befektetőknek nem kell díjat fizetniük a biztosítás igénybevételéhez, és a kártalanítási összegek és értékhatárok is azonosak. Különbség a kettő között, hogy míg az OBA védelem a befektetett pénzüsszetre vonatkozik, a BEVA az értékpapír-állományokra terjed ki, valamint, hogy a BEVA esetében a kártalanítás tartalmaz önrészt is. Egészen 1 millió Ft-ig 100%-os a kártalanítás, e felett pedig 90%-os. A kártalanításra csak az lesz jogosult ennél az Alapnál, aki a befektetési számla szerződését MNB engedéllyel működő, BEVA-tag szolgáltatóval kötötte meg. A pénzügyi szolgáltatók Magyarországon kötelezően BEVA tagok. Ha olyan szolgáltatónál nyitották az értékpapírszámlát, amely a szerződéskötés idején nem tag, úgy a befektetésekre a későbbiekben sem lesz érvényes a garancia. (<https://investopedia.hu/befektetes-vedelem/>)

3.4.3. Állami garancia

Pénzügyi szolgáltatónál, brókercégnél, banknál lévő befektetések védelme az OBA vagy a BEVA alá tartozik, viszont a Magyar Államkincstárnál kezeltre az állami garancia vonatkozik. Az állam bármilyen értékhatár nélkül a teljes befektetett kamatokkal számított tőkére garanciát vállal az állampapírba fektetett pénzért. Korlátlan fizetési garancia csak a Magyar Államkincstárnál vezetett értékpapírszámlák esetében érvényes. A Magyar Posta Zrt. 2019. június 03. óta a Kincstár függő ügynökének minősül, így az ezen keresztül vásárolt értékpapírszámlákra is a teljes körű védelem vonatkozik. A Magyar Államkincstárnál vezetni az értékpapírszámlát azért is előnyös, mert a számlavezetés ingyenes. (<https://investopedia.hu/befektetes-vedelem/>)

4. A háztartások befektetési adatainak vizsgálata a kutatásból

4.1. A kérdőívek begyűjtése és összegzése

Ezen alfejezetben a kérdőívem kezelésének gyakorlatát osztom meg. Az online felületeken közzétett kérdőívek kitöltött adatait táblázatba foglaltan vezettem a válaszadási lehetőségek szerint kialakított rendszerben. A kitöltés során a megkérdezettek névtelen formában válaszoltak. Az általános adataik közül csupán a nem, életkor és az iskolai végzettség megadására volt szükség az ívben. Az összeállításakor igyekeztem könnyen megválaszolhatóvá tenni a kérdőívet, ezért egyetlen kérdés (9. kérdés) kivételével feleletválasztós formában alakítottam azt ki. Az egyéni álláspont részletesebb kifejtésére azért volt szükség, mert segítségével egyszerűbben vontam le következtetéseket a megtakarításaikat befektető egyének gondolkodásmódjáról és pénzügyi tájékozottságáról. Az adatok elemzését és egymással való összehasonlítását követően ábrákkal szemléltettem a rendelkezésre álló információkat. A beküldésre csak abban az esetben volt lehetőség, ha minden rubrika kitöltésre került. Annak érdekében, hogy megfelelően használható adatokhoz jussak, nem vettem figyelembe az olyan beküldéseket, amelyekben egy megelőző kérdésre adott válasz ellent mondott egy későbbi kérdésre adott válasszal.

A kérdőívet közzétételkor közvetlen üzenetben juttattam el ismerőseim számára. Ugyanekkor elektronikus levélben kértem kollégáim segítségét, hogy kitöltésükkel járuljanak hozzá a szakdolgozati munkám támogatásához. Ezt követően a közösségi médián keresztül is megosztottam a kérdőívet. Szerencsére több ismerősöm is segítette a kutatási folyamatot azáltal, hogy saját ismeretségi köréhez is eljuttatta az ívet.

A válaszadás a kitöltés során anonim módon történt. Ennek ellenére az eredeti elgondolás az idősebb korosztály megkérdezéséről nem járt nagyobb sikerrel, és csupán néhány kitöltőt találtam közöttük. Online formában a kérdések megkezdése előtt egy rövid bevezető szöveggel találkoztak a nyilatkozók, amelyben összefoglaltam milyen ismeretekre van szükség a válaszadást megelőzően. Ez a megtakarítás és a befektetés közötti különbségtétel volt. A papíralapú formánál ezt a leírást kibővítettem néhány szó magyarázatával, pontosabban az iskolai végzettségek rövidítésének jelentésével, a kriptovalutával, diverzifikációval és a portfólióval.

Az összeállításakor kiemelt figyelemmel voltam a kitöltés idejére. Igyekeztem egy rövid és lényegre törő kérdőívet összeállítani, amellyel fenntartható a kitöltők figyelve.

Személyes tapasztalataim és az általam megkérdezettek véleménye alapján, egy nagy terjedelmű és hosszú időt igénylő kérdőív kitöltésére csekély a hajlandóság.

A kérdőív összesen 12 kérdésből állt, és kitöltése a visszajelzések alapján maximum 4 percet vett igénybe online formában.

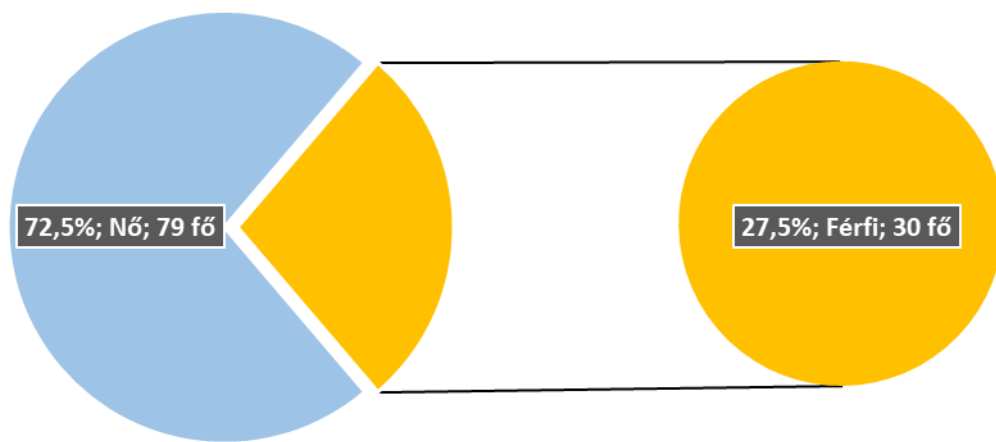
4.2. Adatok feldolgozása

4.2.1. A nemek szerinti megoszlás

A kérdőív válaszainak elemzését a válaszadók nemek szerinti megoszlásának vizsgálatával indítottam.

A kitöltők nemek szerinti megoszlása női fölényel zárult a kutatás során, szám szerint 79 fővel (72,5%). Ideális esetben ennek az aránynak minél közelebb kellene esnie az 50-50%-os mértékhez, de ahogy az előbbi adatokból is látható, a férfinyilatkozók csupán kicsivel több, mint a negyedét tették ki az egész sokaságnak.

**11. ábra: A kutatás kitöltőinek nemek szerinti megoszlása, 2023
(Összesen: 100%)**



Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

A nemek közötti magas eltérést valószínűleg az a tényező is okozta, hogy az ív olyan közösségi felületen is közzétételre került, amely javarészt nők által látogatottnak számít, illetve, hogy a közelebbi ismerőseim körét javarészt nők alkotják.

A kérdőív adatainak későbbi feldolgozásakor, több alkalommal is nemek szerinti bontásban vizsgáltam az adatokat.

4.2.2. A korcsoportok elemzése

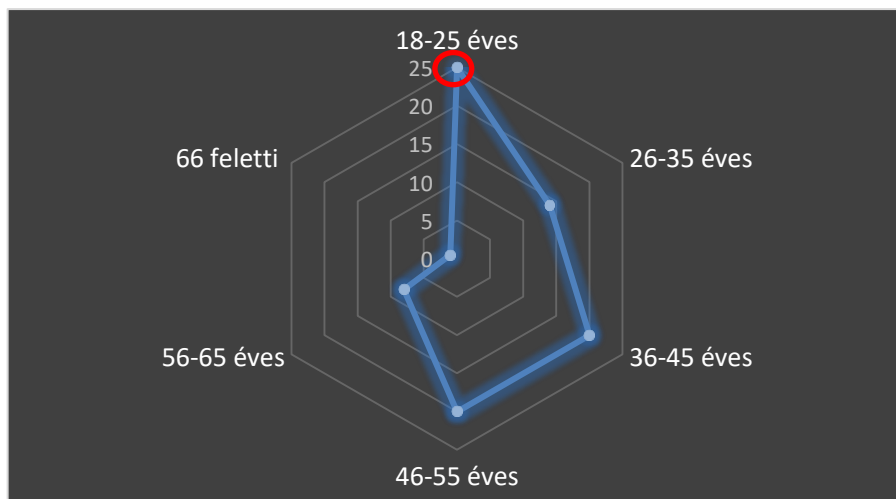
Az adatok feldolgozásának szempontjából a korosztályok szerinti megoszlás kedvezően alakult, mivel a kialakított 6 korcsoport válaszadói 55 éves korral bezárólag hasonló számban töltötték ki a kérdőívet.

A csoportok kialakítását különböző élethelyzetek szerint terveztem meg. Az első választási lehetőség 18-25 évig terjedt, mivel véleményem szerint ez az időszak főként a tanulmányok befejezéséről, a munka világában történő elhelyezkedésről, és az első munkavégzéssel töltött évekről szól. A következő korcsoportok felosztását egységesen, 10-10 éves intervallum szerint bontottam fel.

A százalékos megoszlásban a két kivételt az 56 és 65 év közötti személyek 8,3%-ban (9 fő), valamint a 66 év feletti személyek 3,7%-ban (4 fő) alkották, akik együttvéve sem értek el a másik négy csoport számaihoz közelítő arányt. Nem volt meglepő számomra, hogy a válaszok döntő többsége a 18-25 évesektől származott 27,5%-ban (30 fő), mivel egyetemi csoportban is közzéttem a kérdőívet, és ennek a korosztálynak a jelenléte állandóbbnak számít a közösségi média platformokon.

Az életkorok esetében a számítást a centrális tendenciák vizsgálatával kezdtem, azon belül is a helyzeti középértékek csoportjában az adatsor leggyakoribb értékével, azaz a módusz¹ meghatározásával. Ennek az értéknek főbb jellemzője, hogy az összes többi adattól független és nem érzékeny a szélsőséges értékekre. (<https://spssabc.hu/>)

12. ábra: A kutatás kitöltőinek korcsoport szerinti poligon ábrája, 2023



Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

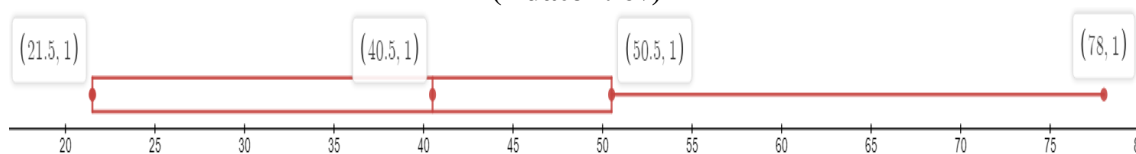
¹ Módusz: Leggyakrabban előforduló érték a vizsgált sokaságban.

A kutatásban mind a két nem esetében a 18-25 éves korosztály volt a leggyakoribb érték, amelyet a 12. ábrán szereplő poligon csúcsán elhelyezkedő adat ábrázol.

A középső értékeket a 13-15. ábra szemlélteti boxplot kimutatás formájában.

Az életkorok intervallum csoportokban kerültek felbontásra, így az eredmények meghatározásához korosztályonként középvértékeket kellett meghatározni, majd ezeket súlyozni a kitöltők számával (109 fő). A medián² meghatározásakor az adatokat nem csupán koedukáltan, de nemek szerinti bontásban is ábrázoltam a részletesebb vizsgálati eredmények érdekében. (<https://spssabc.hu/>)

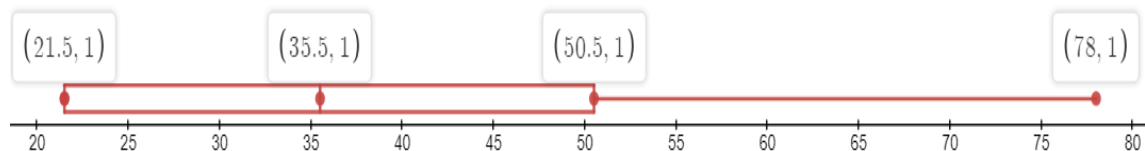
13. ábra: Boxplot kimutatás a nők életkorából
(Adatok: év)



Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

A nők adatainak felhasználásával készített 13. ábra szerinti alakulás a 79 kitöltő életkorának megfelelően a 40.5 év-et adta a medián értékeként, tehát a nők esetében a középvérték a 36-45 éves korosztály kitöltői között helyezkedik el.

14. ábra: Boxplot kimutatás a férfiak életkorából
(Adatok: év)

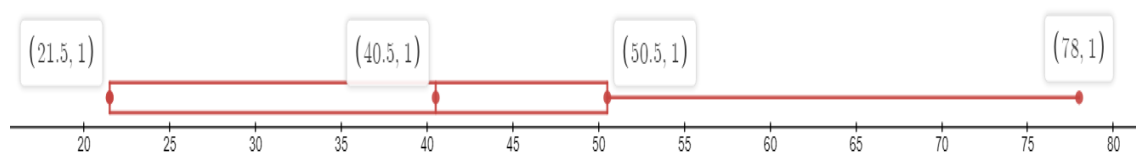


Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

A férfiak esetében jóval kevesebb adat állt rendelkezésre a kimutatás készítéséhez, mindösszesen 30 válaszadó életkora. Itt a korcsoportok mediánjaként a 35.5 évet eredményezte a kimutatás, amely éppen két osztály besorolása közé esett. A kérdőív szerinti eloszlásban két korosztály közé esik a számított érték (35.5 év), vagyis már nem a 26-35 évesekhez és még nem a 36-45 évesekhez került a férfiak életkorának középvértéke.

² Medián: a vizsgált sokaság középső értéke.

**15. ábra: Boxplot kimutatás koedukált életkorok szerint
(Adatok: év)**



Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

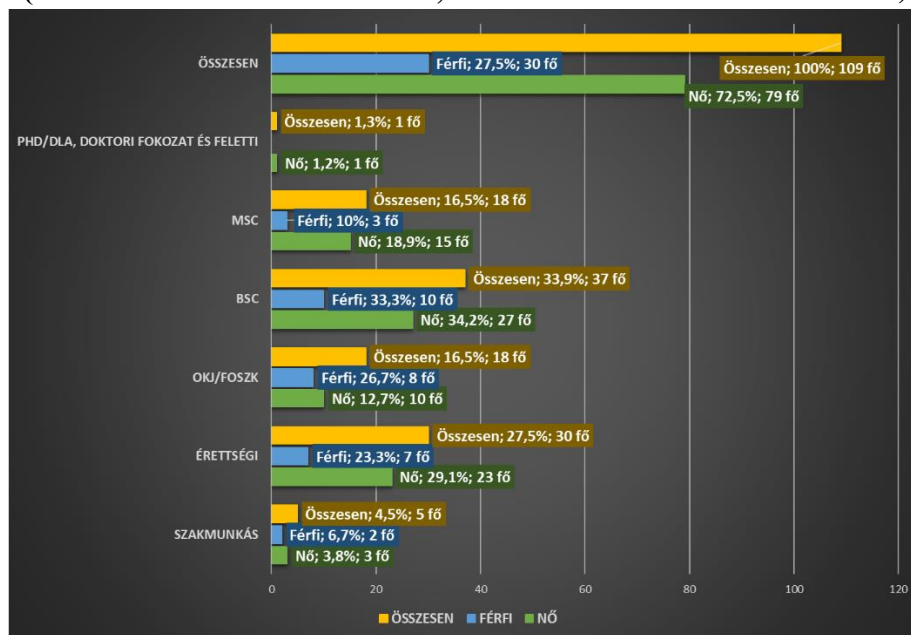
A koedukált szempont szerinti vizsgálatnál a medián értéke (akárcsak a nők esetében) a 36-45 éves korosztályba esett, középértékek alkalmazásával pontosan 40.5 évre. Ezt az eredményt tükrözik a nemek szerinti bontásban számított értékek is, nők esetében 40.5 év, férfiak esetében 35.5 év.

Az átlagértékek esetében súlyozott átlagot kellett számítani, mivel a különböző korcsoportok osztályközös gyakorisági sor szerint kerültek felosztásra. A kitöltők átlagos életkora férfiak esetében 38 év, nők esetében 38,4 év, koedukált sokaság esetében pedig 38,3 év volt. Ezek az adatok számos további statisztikai mutató kiszámításához alkalmazhatók, mert egyes képletek alkotóelemeiként is szolgálnak (pl. a Khí-négyzet próbánál).

4.2.3. Tanulmányi végzettség szerinti megoszlás

A kitöltők iskolai végzettség szerinti megoszlása a vizsgálat szempontjából kedvezően alakult, mivel széleskörűen diverzifikált eredmények álltak rendelkezésre az adatgyűjtés végén. Ez a témához kapcsolódóan fontos elemnek számít, mert így pontosabban vizsgálható az összefüggés a tanulmányi szint és a megtakarítási és befektetési attitűdök között.

**16. ábra: Végzettségi fokozatok megoszlása nemek szerinti bontásban, 2023
(Nők esetében összesen: 100%; Férfiak esetében összesen: 100%)**



Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

A 109 főből senki nem volt csupán általános iskolai végzettségű, így ez nem került feltüntetésre a 16. ábrán, de választási lehetőségként szerepelt a kérdőívben.

A leggyakoribb végzettségi szint mind a két nem esetében az egyetemi alapképzés (BSc) volt 34,0%-ban (37 fő), amely a nők 34,2%-ánál (27 fő) és a férfiak 33,3%-ánál (10 fő) fordult elő. Ezt az érettségivel rendelkezők csoportja követte a sokaság egészét (109 fő) tekintve 27,5%-ban (30 fő), amelynek megoszlása a nők esetében 29,1%-kal (23 fő) és a férfiak esetében 23,3%-kal (7 fő) hasonló értéket ért el. A kitöltést egyenlő számban végezték az OKJ/FOSZK és az egyetemi mesterképzés (MSc) kategóriákat alkotó kitöltők 16,5%-ban (18-18 fő). Itt már nagyobb volt az eltérés a nők és a férfiak csoportjában képviselt százalékban, hiszen a nőknek csupán 12,7%-a (10 fő), a férfiaknak pedig 26,7%-a (8 fő) rendelkezett OKJ/FOSZK végzettséggel. A mesterképzéssel (MSc) rendelkezők a nők esetében 18,9%-ban (15 fő) gyakrabban

fordultak elő, mint férfiaknál 10,0% (3 fő). A kitöltők (109 fő) közül csupán 0,9% (1 fő) rendelkezett PhD/DLA, doktori fokozat vagy afeletti tanulmányi szinttel a nők sokaságából. Az adatokból megállapítható, hogy a nyilatkozók többsége, azaz 51,4%-a (56 fő), legalább egyetemi szintű végzettséggel rendelkezett.

4.2.4. A havi jövedelem megtakarításként kezelt hányada

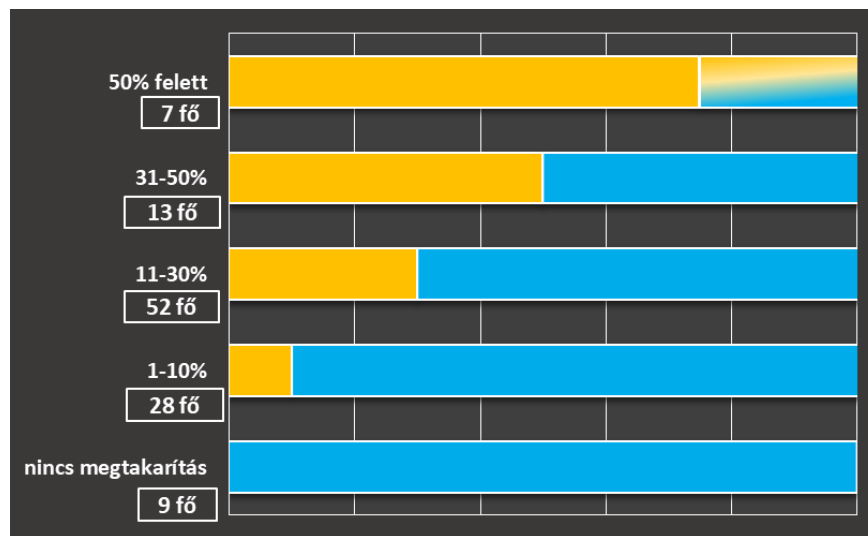
A havi jövedelemnek azon részéből, amely nem kerül felhasználásra általános kiadásokra, érdemes megtakarítani egy bizonyos hányadot. A szekunder kutatásban már kifejtettem, hogy a megtakarítások központi részei a biztos anyagi háttér megteremtésének, előre belátható és beláthatatlan élethelyzetekben. Ennek ellenére előfordulhat, hogy egy magánszemély az el nem költött jövedelmére szabadon költhető többletként tekint, amely a pénzügyi tudatosság hiányára utal. Ezért is szerettem volna megvizsgálni, hogy a kérdőívet kitöltők hogyan kezelik a fel nem használt pénzeszközeiket, valamint az állandó havi jövedelmüket.

**2. táblázat: A kérdőívet kitöltők havi jövedelmének megtakarítási hányada, 2023
(Adatok: fő)**

| | |
|--|------------|
| Nincsen megtakarítás a havi jövedelemből | 9 |
| 1-10% megtakarítás a havi jövedelemből | 28 |
| 11-30% megtakarítás a havi jövedelemből | 52 |
| 31-50% megtakarítás a havi jövedelemből | 13 |
| 50% feletti megtakarítás a havi jövedelemből | 7 |
| Összesen | 109 |

Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

17. ábra: Havi jövedelem megtakarításra elkülönített hányada, 2023



Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

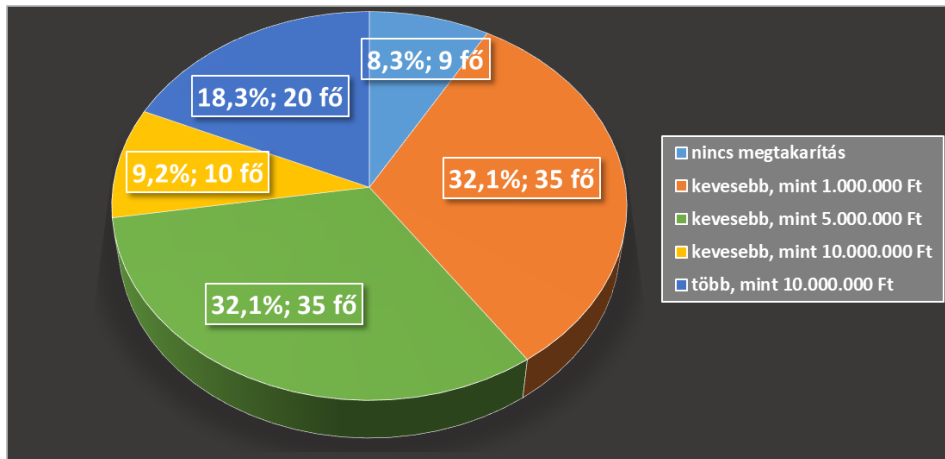
A rendelkezésre álló sokaság eredményei alapján az látható, hogy a megkérdezettek jelentős többségének (109 főből 100-nak) van a jövedelméből megtakarításként kezelt pénze. A legtöbbet jelölt választási opció a 17. ábrán szereplő középső kategória volt (11-30% megtakarítás a havi jövedelemből) 47,8%-ban (52 fő). A következő leggyakoribb megtakarítási hányad választása az 1-10%-os kategóriára esett 25,7%-kal (28 fő), amelynek 39,3%-a (11 fő) a legfiatalabb korcsoportból (18-25 év) származott. A válaszadók 73,4%-a (80 fő) a jövedelméből jellemzően 30% alatt takarít meg egy hónapban. Azt a csoportot választották a legkevesebben 6,4%-ban (7 fő), akiknél a megtakarítás magasabb arányú, mint a jövedelem fele, de ebből még nem adódik az, hogy ezek a kitöltők rendelkeznek a legmagasabb megtakarítással, hiszen mindenkinek más a jövedelme.

A kitöltők összesen 8,3%-a (9 fő) válaszolt aszerint, hogy nem takarít meg a jövedelméből, de ezen személyek 1/3-ának (3 fő) van egyéb úton szerzett megtakarítása, akik mindannyian a kevesebb, mint 1 millió Ft-os megtakarítási összeggel rendelkező kategóriába tartoznak.

Számos olyan külső tényező állhat fenn az életben, amely miatt nem keletkezik egy személynek a jövedelméből megtakarítása. eltérő családi, tanulmányi és munkahelyi háttérrel rendelkezik mindenki, és ugyanígy különböző kiadásokkal. Ennek ellenére érdemes legalább egy minimális szinten arra törekedni, hogy legyen egy vészhelyzet esetén is használható biztonsági tartalék a mindennapokra.

Még a megtakarításokhoz kapcsolódóan számszerűsített formában is megvizsgáltam a kitöltők megtakarított pénzét. Ehhez öt választható csoport szerint, kategóriákba sorolták magukat a válaszadók.

**18. ábra: Kitöltő személyek rendelkezésre álló megtakarítása, 2023
(Összesen: 100%)**



Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

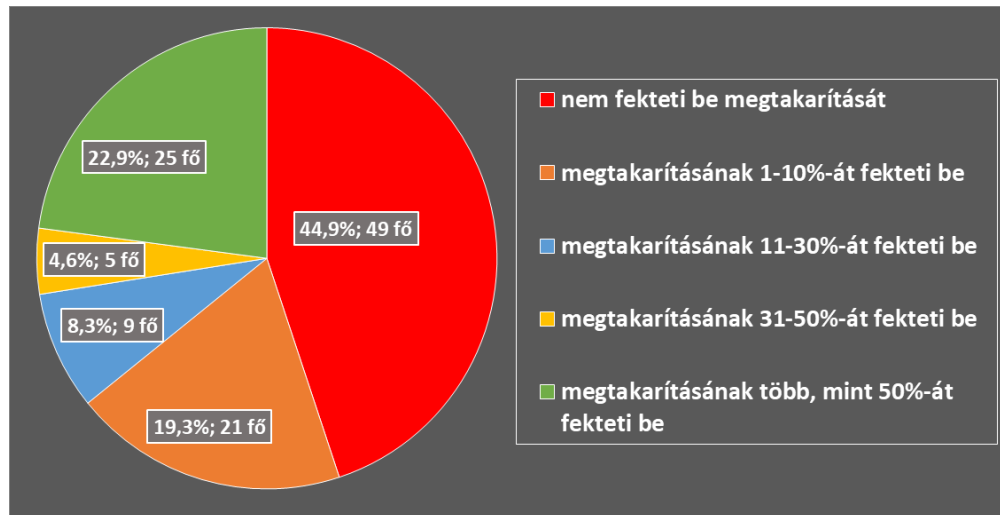
A vizsgált sokaságból 32,1% (35 fő) egészen alacsony, az 1 millió Ft-ot nem meghaladó megtakarítást birtokol. Míg ez az összeg a 18-25 éves korosztály esetében egy biztonságosabb pénzügyi hálónak tekinthető, úgy az ennél idősebb korcsoportba tartozók esetében már nem. Az 1-5 millió Ft-os megtakarítási kör 32,1%-kal (35 fő) ideálisabbnak tekinthető, mint az 1 millió Ft-nál kevesebb megtakarítási összeg. Az 5 millió Ft megtakarítást meghaladó szegmensbe 27,5% (30 fő) tartozik, amely valószínűsíthetően egy stabil anyagi háttérrel biztosítja a megkérdezetteknek. Ebből a csoportból 13,3% (4 fő) válaszolt úgy a kérdőívben, hogy a magas megtakarítási összeg ellenére nem rendelkezik befektetésekkel. Minél tovább tartják fenn ezt az állapotot, annál jobban inflálódik a nem befektetett megtakarítás egy inflációs gazdasági környezetben.

(<https://www.studocu.com/hu/document/debreceeni-egyetem/statisztika-i/statisztikai-peldatar/59527385>)

4.2.5. A megtakarítás állományok kezelése

A kérdőív 6. kérdésére (Megtakarításának hány százalékát fekteti be?) kapott válaszok lényegesek voltak a kutatásban, mert itt vált ketté, hogy kik fektették be a megtakarított pénzüket, és kik hagyták, hogy a birtokukban lévő összeg folyamatosan veszítsen a vásárlóerejéből, főleg a magas inflációs környezetben.

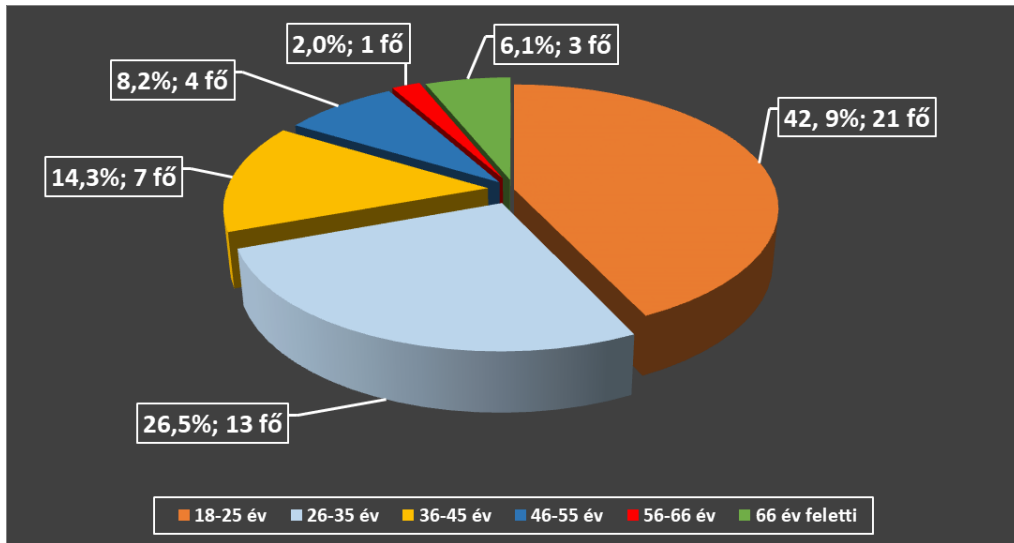
**19. ábra: Megtakarítások befektetési hányadának százalékos eloszlása, 2023
(Összesen: 100%)**



Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

A kérdőív adataiból származó eredményekből az látható a 20. ábrán, hogy a kutatásban részt vevők közel fele, vagyis 44,9%-a (49 fő) nem fekteti be a megtakarítását. Ez egy rendkívül magas hányadnak számít aszerint, hogy mindenkinek szüksége lenne akár egy kisebb összegű befektetésre az inflációval szembeni védekezésésként is, de a váratlan pénzügyi problémák megoldására is.

**20. ábra: A befektetésekkel nem rendelkező személyek korcsoport szerinti megoszlása, 2023
(Összesen: 100%)**



Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

A 21. ábra szemlélteti a megtakarításait nem befektetők korcsoportok szerinti vizsgálatát. A legnagyobb arányt 42,9%-ban (21 fő) a 18-25 éves korosztály alkotta, amelyre már az adatok elemzését megelőzően is következtetni lehetett. Azonban, ez az eredmény azt is tükrözi, hogy a fennmaradó 57,1%-ot (28 fő) az idősebb korosztályok képezték, akik esetében még nagyobb jelentőséggel bírnak a mindennapok során a befektetések.

A megtakarításait nem befektetőkkel ellenben a kitöltők 55,1%-a (60 fő) legalább egy befektetésben tartja a pénzét eltérő összegekben.

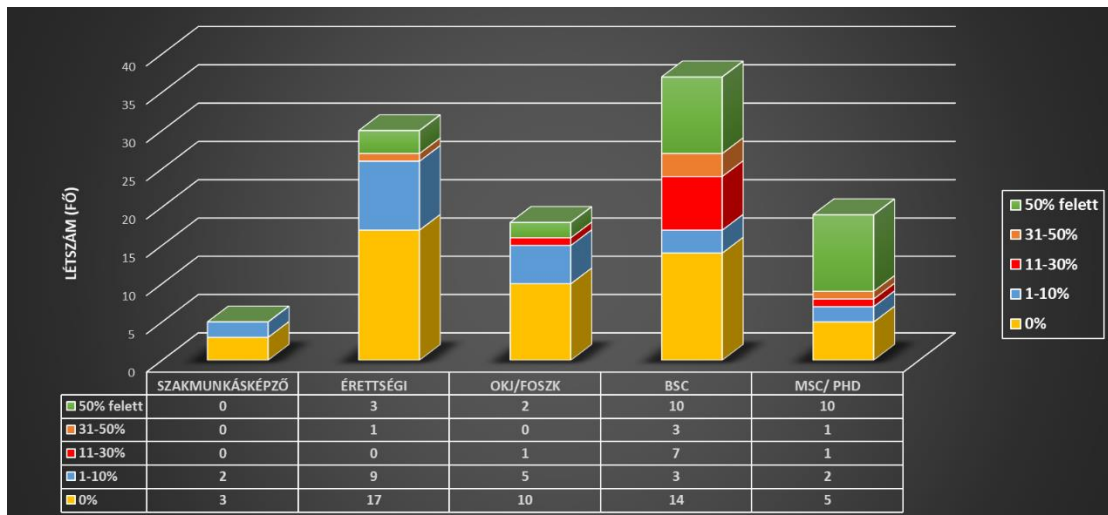
Megvizsgáltam továbbá, hogy az iskolai végzettség és a befektetési szokások között található-e kapcsolat. Ennek megvalósítása érdekében egy Pearson féle Khí-négyzet próbát kellett alkalmazni, és megállapítani az összefüggést a megtakarítások befektetett része, valamint a kitöltők iskolai végzettsége között. Azt mindenképpen ki kell emelni, hogy ez az elemzés érzékeny a felhasznált elemszámra, tehát szignifikánsan különböző mintanagyság esetén egyazon jelenség eltérő kapcsolat értékét eredményezheti.

(<https://spssabc.hu/ketvaltozos-elemzes/korrelacio/>)

A próbát statisztikai képletekkel alátámasztott számításokkal végeztem az Excel segítségével. Az alkalmazhatóság előfeltétele kiszabja, hogy az egyes cellaértékek gyakoriságának el kell érnie az öt elemszámot, ezért a mesterképzéssel (MSc)

rendelkezők osztályával összevontam az egy kitöltőtől származó PhD/DLA, doktori fokozat adatát.

21. ábra: Végzettségi szintek szerinti befektetési hányadok megoszlása kategóriánként, 2023



Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

Az egyes végzettségi kategóriákba tartozó kitöltőket a megtakarításaik befektetési hányada szerint a 22. ábra szemlélteti. A számított értékek összege a Khí-négyzet próba végösszegét eredményezték, azaz a 32,7-et, amelynek a próbafüggvény kritikus alsó-, és felső értékénél nagyobbak kell lennie, amennyiben van kapcsolat a vizsgált változók között. Így megállapítható, hogy a Khí-négyzet próba esetén felállított H_1 hipotézis (van kapcsolat a végzettség és a befektetési hányadok között) elfogadható.

3. táblázat: Khí-négyzet próba

| | | | |
|---|---|---|------|
| α(szignifikancia): | 5% | Próbafüggvény típusa: | Khí |
| H_0: | nincs kapcsolat a végzettség és a befektetési hányadok között | Próbafüggvény számított értéke: | 32,7 |
| H_1: | van kapcsolat a végzettség és a befektetési hányadok között | Próbafüggvény kritikus alsó értéke: | 0 |
| Feltétel: | gyakorosság 5 elemszám | Próbafüggvény kritikus felső értéke: | 26,3 |

Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló számítás, 2023

A 2. melléklet tartalmazza a próbafüggvény eredményének számítási folyamatát. A próbafüggvény érték alapján 5%-os szignifikancia szinten elutasítom a H_0 hipotézist (nincs kapcsolat a végzettség és a befektetési hányadok között), vagyis kapcsolat van a kutatás alapján a kérdőívet kitöltő személyek iskolai végzettsége, valamint a megtakarítások befektetési hányada között.

A 6. kérdésnél (Megtakarításának hány százalékát fekteti be?) megvizsgáltam továbbá, hogy áll-e fenn (és ha igen, milyen erősségű) kapcsolat a válaszadók neme és a befektetett megtakarítási hányadok között. Ehhez egy olyan asszociációs mutatót kellett alkalmazni, amely kifejezi a szorosságát a két minőségi változónak, a Cramer-féle együtthatót³. Ennek az eredménye a 0 és 1 közötti intervallumba esik, ahol a 0 függetlenséget jelent a két változó alakulása között, míg az ennél magasabb értékek növekedési sorrend szerint a szignifikancia erősségét írják le.

(<https://www.mateking.hu/matematika-kepletgyujtemeny/cramer-fele-asszociacios-egyutthato>)

A számításhoz osztályrészekben kerültek csoportosításra a válaszok adatai, majd táblázatban rendszerezésre a megtakarítási hányadok nemek szerinti megoszlása. A Csuprov (T)⁴ érték kiszámításának eredménye 0,13.

(<https://www.mateking.hu/matematika-kepletgyujtemeny/csuprov-fele-mutato>)

A Cramer féle mutató eredményét (0,15) az előbb számított Csuprov érték (0,13) és annak maximumának (0,84) a hányadosa eredményezi (ld. 3. melléklet), amely alapján megállapítható, hogy sztochasztikus, vagyis gyenge erősségű kapcsolat áll fenn a válaszadók neme, valamint a megtakarítások befektetési hányada között.

³ A Cramer-féle asszociációs együttható képlete:

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{N \cdot \min\{(r-1);(c-1)\}}}$$

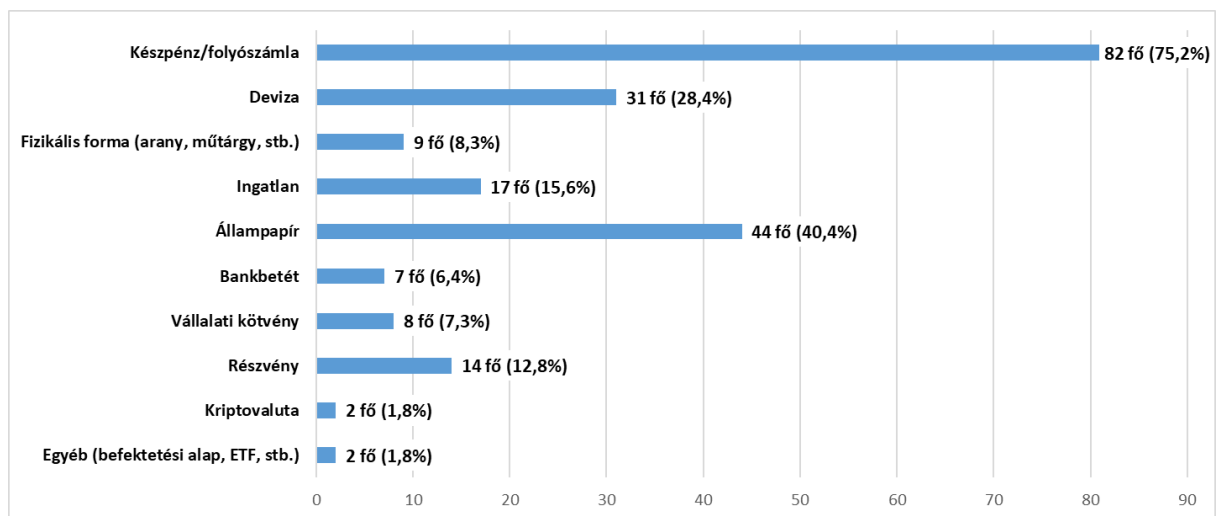
⁴ A Csuprov-féle mutató képlete:

$$\Gamma = \sqrt{\frac{\chi^2}{N \cdot \sqrt{r-1} \cdot \sqrt{c-1}}}$$

4.2.6. Befektetési formák szerinti megoszlás

A kérdőív 7. kérdésében (Milyen formában tartja a megtakarított és befektetett pénzállományát?) a nyilatkozóknak választaniuk kellett, hogy miben tartják jelenleg (2023 október) a pénzüket. Választási opcióként felsorolásra került a készpénz és folyószámla is, amennyiben a kitöltő nem rendelkezett befektetésekkel. Ennek a választását több olyan személy is megtette akinek van befektetése, annak ellenére, hogy a kérdés alatt feltüntetésre került, hogy abban az esetben jelöljék ezt az opciót, ha nincs befektetésük.

22. ábra: Megtakarítások befektetési változatai, 2023



Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

A pénzügyi tudatosság szempontjából érdemes a befektetések diverzifikációja, azaz többféle befektetést igénybe venni. Ez egy kockázatkezelési technikának számít a befektetések területén, hiszen az egyik befektetésnél bekövetkezett esetleges veszteséget ellentételezheti egy másik befektetésből származó nyereség. Ennek ellenére a kitöltők 85,3%-a (93 fő) egyféle befektetésben tartja a pénzét. Ez még természetesen nem zárja ki a lehetőséget, hogy egy bizonyos befektetési opción belül birtokolnak több befektetést is.

Az elemzés során megvizsgáltam, hogy hányan választanak különböző értékpapírokat a pénzüik befektetésekor, amely a válaszadók csupán 14,7%-ánál (16 fő) volt megfigyelhető. Véleményem szerint a kitöltők kockázatvállalási hajlandóságának alacsony mértékéből következik ez a helyzet. A kockázatosabbnak számító, de egyben nagyobb hozammal kecsegtető befektetési alternatívákkal (pl. részvény, kriptoaluta,

stb.) csupán a kitöltők (109 fő) 16,5%-a (18 fő) rendelkezett. Közöttük csupán 1,8%-nál (2 fő) volt jelen aktív kockázatcsökkentésre utaló magatartás. A sokaság egészét tekintve (109 fő) szintén 1,8%-ban (2 fő) voltak a Magyarországon is egyre nagyobb népszerűségnek örvendő, de erősen spekulatív kriptopiaci befektetéssel rendelkezők.

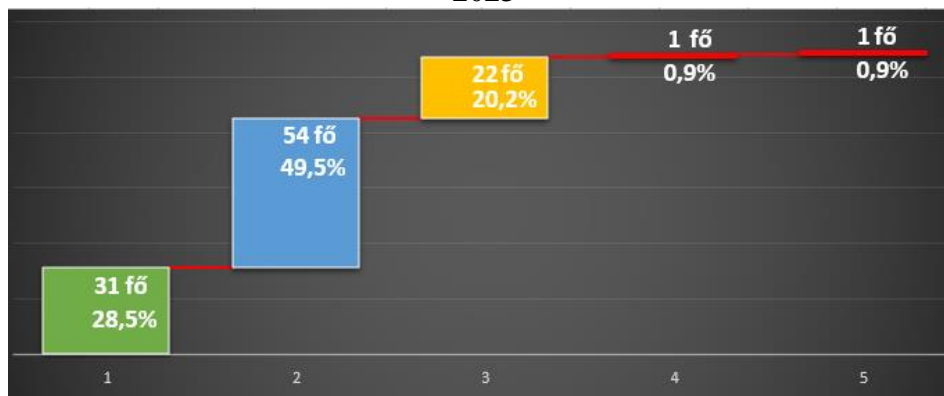
4. táblázat: Főbb befektetési lehetőségek kockázati mátrix szerinti besorolása, 2023

| Bekövetkezés valószínűsége Árfolyamvesztés mértékének változása | 5 - Minimális | 4 - Kicsi | 3 - Közepes | 2 - Magas | 1 - Óriási |
|--|---------------|------------------------|-------------|-----------|-------------|
| A - Minimális | Állampapír | | | | |
| B - Kicsi | Bankbetét | Kötvény | | | |
| C - Közepes | | Befektetési alap / ETF | Részvény | | |
| D - Jelentős | | | | | Kriptoaluta |
| E - Magas | | | | | |

Forrás: Saját szerkesztés a <https://promanconsulting.hu/kockazatkzezes-kockazatmentzsmnt/> alapján, 2023

A nyilatkozók lényeges része, vagyis 40,4%-a (44 fő), amely a befektetők közel 80%-át (77,2%, 44 fő) tette ki, birtokolt valamilyen formában állampapírt, mint kockázatmentes befektetést. A 23. ábrán szemléltetett opciók közül a kitöltők 23,9%-a (26 fő) preferálta az ingatlanban és egyéb fizikális formában való pénztartást az elemzés alapjául vett sokaságban (109 fő).

23. ábra: Kérdőívet kitöltő személyek „kockázati lépcső” szerinti csoportosítása, 2023



Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

A kialakított kockázatvállalási hajlandóság szerinti csoportokat egy „kockázati lépcső” szemléltet a 24. ábrán. A kitöltők saját bevallásuk alapján helyezték el magukat egy 1-5-ig terjedő skála fokain aszerint, hogy milyen mértékben tartják magukat alkalmasnak jelentősebb kockázat vállalásához.

A kockázatvállalástól maximálisan tartózkodó kategóriába a kitöltők 28,5%-a tartozik (31 fő). A kitöltők 49,5%-a (54 fő), tehát közel a fele, nagyon ritkán vállal kockázatot és inkább biztosra megy, míg 20,2%-a (22 fő) tud bizonyos mértékig kockázatot vállalni, ha úgy hozza a helyzet. Mindösszesen 1,8% (2 fő), vagyis kategóriánként 1-1 kitöltő sorolta magát a nagyobb mértékű kockázatok vállalásától nem tartózkodó kategóriákba. Közülük egyikük részvényekben tartja a befektetéseit, másikkal pedig fizikális formában (arany, műtárgy, stb.).

4.2.7. Befektetési időtávok szerinti preferenciák

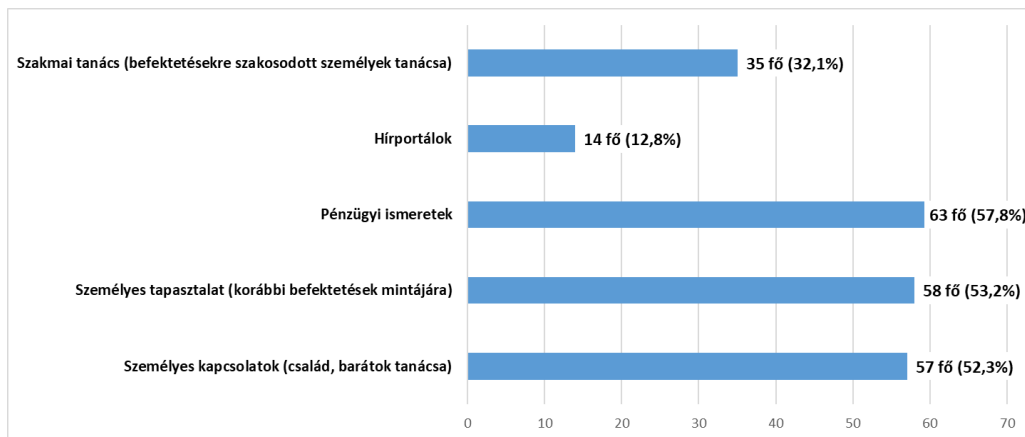
A kérdőív 9. kérdésénél (A hosszabb vagy rövidebb távú befektetéseket preferálja? Miért?) a válaszadóknak ki kellett fejteniük, hogy a rövidebb vagy hosszabb távú befektetéseket preferálják a jelenlegi gazdasági környezetben, valamint megindokolniuk a válaszuk okát. A kérdés alatt feltüntetésre került, hogy akik nem rendelkeznek befektetésekkal a „nincs befektetésem” választ írják a rubrikába. Ettől függetlenül közülük is voltak, akik nyilatkoztak az álláspontjukról.

A sokaság 59,6%-a (65 fő) adott választ a feltett kérdésre, akiknél a rövidebb távú befektetések mellett voksolók voltak többségben 56,9%-ban (37 fő). Ebből a csoportból 40,5% (15 fő) indokolta a rövid távú befektetések választását a fennálló gazdasági bizonytalansággal. A fennmaradt 43,1%-ot (28 fő) a hosszabb távban gondolkodók 24,6%-ban (16 fő), illetve a vegyes alternatívákat preferálók 18,5% (12 fő) alkották. A hosszú távú befektetéseket előnyben részesítők közül 56,3% (9 fő) a nagyobb hozam elérésének reményében dönt ezek mellett a formák mellett. A „vegyes” opciót választók a rövid-, közép-, és hosszú távú fajták között osztják el befektetéseiket. Az kapott válaszok alapján ennél a csoportnál (vegyes alternatívák) lehetett leginkább megfigyelni a pénzügyi tudatosságot tükröző válaszadásokat, hiszen 75,0%-uk (9 fő) a kockázatok csökkentése érdekében diverzifikálja befektetési időtávok szerint a befektetéseit.

4.2.8. Igénybevett tájékoztatói források a pénzügyek kezelésekor

Lényegesnek tartottam megvizsgálni, hogy milyen forrásokból tájékoztódnak a befektetési döntéshozatalukat megelőzően a sokaságot alkotó személyek. Ehhez felsorolásra kerültek a személyes véleményem szerinti leggyakoribb fajták, amelyek közül lehetőség volt egy vagy több opció választására is. Az adatokat a 25. ábra tartalmazza részletesen.

24. ábra: A pénzügyek kezelését megalapozó információk forrásának eredete, 2023



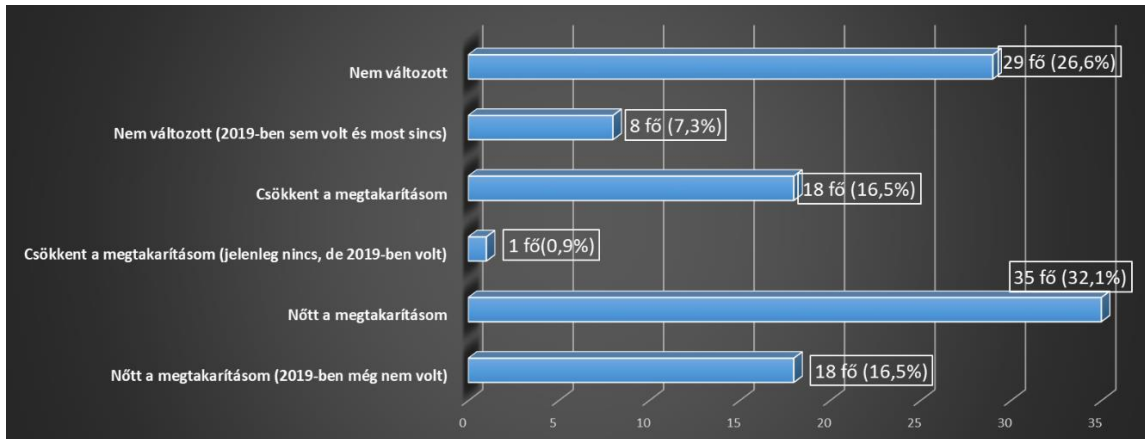
Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

A leggyakoribb válaszok a személyes kapcsolatok 52,3%-ban (57 fő), személyes tapasztalat 53,2%-ban (58 fő) és az egyéni pénzügyi ismeretek 57,8%-ban (63 fő) voltak. Számos olyan intézmény található Magyarországon, ahol erre képzett szakemberek készséggel állnak a magánszemélyek rendelkezésére, amennyiben a pénzügyi területhez tartozó témával kapcsolatosan szeretnének tájékozódni. Ennek ellenére még az 1/3-os arányt sem elérve, mindösszesen 32,1% (35 fő) nyilatkozott úgy, hogy szakmai tanács igénybevételének segítségével dönti el, hogy miben tartsa a megtakarított pénzét, pedig ez minősülne a leginformatívabb tájékoztatói módszernek a befektetéseknél. A legkevésbé használt opció a hírportálok voltak, amelyet csupán akkor lehet megfelelő tájékoztatói alternatívaként kezelni, ha az alapul vett felületek hiteles információkat tartalmaznak gazdasági szempontból.

4.2.9. Megtakarítási szokások változása a bázisévhez (2019) viszonyítva

A szakdolgozat alapvető célja az volt, hogy kiderüljön miként alakultak a megtakarítási, és azon belül a befektetési szokásai a magyar lakosságnak. A kérdőív végén ezért meg kellett válaszolniuk a kitöltőknek, hogy a 2019-es évhez képest miként változott a megtakarításaik összege.

25. ábra: A megtakarítási szokásokban bekövetkezett változások, 2019-2023



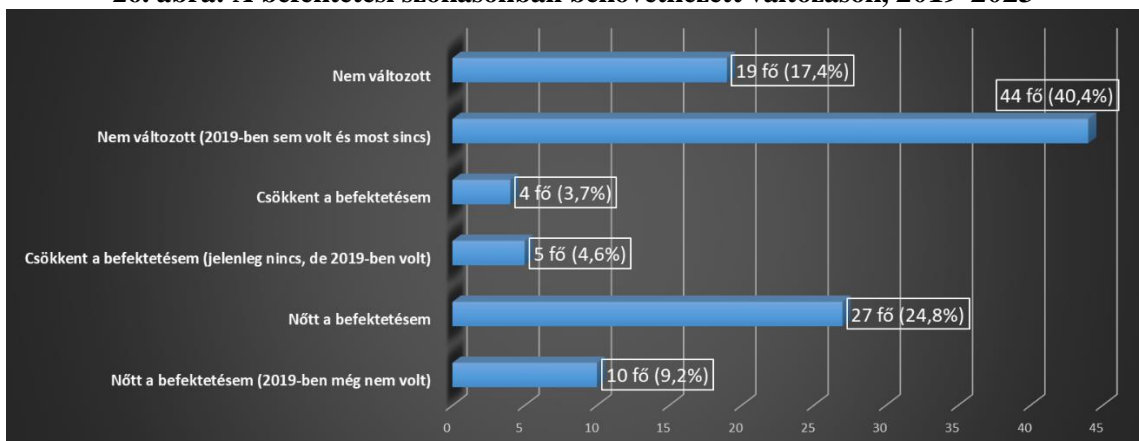
Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

Az adatok alakulásából látható, hogy a kitöltők 48,6%-ánál (53 fő) nőtt a megtakarítások mértéke 2019-hez képest. Ebből a részarányból 16,5%-nak (18 fő) bázisévben (2019) még nem volt megtakarítása, de jelenleg (2023 október) már van. A fiatalabbaknál ez egy előre várható alakulás volt, elvégre náluk meghatározó befolyással van négy év leforgása a pénzügyeikre. A gazdasági helyzet súlyosbodása 33,9% (37 fő) esetében nem okozott változást, ők ugyanakkora mértékben takarítanak meg jelenleg is, mint a bázisévben (2019). A nyilatkozók 7,3%-a (8 fő) sem négy évvel ezelőtt, sem 2023 októberében nem birtokol megtakarítást. Ezzel ellenben a kitöltők 17,4%-ának (19 fő) csökkentek a megtakarításai ezen időszak alatt (2019-2023), amelyből 0,9%-nak (1 fő) már nincs megtakarítása, de 2019-ben még volt.

4.2.10. Befektetési szokások változása a bázisévhez (2019) viszonyítva

A 12. kérdésnél (Hogyan változtak befektetési szokásai 2019-hez képest?) végül azt kellett megválaszolniuk a kitöltőknek, hogyan változtak a szokásaik a befektetések területét illetően, ahol a bázisév szintén 2019 volt.

26. ábra: A befektetési szokásokban bekövetkezett változások, 2019-2023



Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

A kutatási adatokat a 27. ábra tartalmazza, amely szemlélteti, hogy a legtöbb válaszadó esetében növekedett a befektetések mértéke. A 12. kérdésnél (Hogyan változtak befektetési szokásai 2019-hez képest?) a leggyakrabban választott csoportot 40,4%-ban (44 fő) azok a személyek alkották, akiknél nem változtak a szokásaik, tehát akkoriban sem, és most sem rendelkeznek befektetésekkel. Ezen körnek mindössze 50,0%-a (22 fő) származik a 18-25 éves korcsoportból, akik esetében még nem feltétlenül áll fenn pénzügyi függetlenség, de ezt leszámítva itt is lényeges szerepet kéne betöltenie a pénzügyi tudatosságnak.

5. Kutatási kérdések és hipotézisek megválaszolása

A primer kutatás alapvető célja az volt, hogy a felállított hipotéziseket megerősítsem vagy elvessem, és a megfogalmazott kutatási kérdéseket megválaszoljam a kérdőívre kapott válaszok alapján.

5.1. Kutatási kérdések konklúziója a kérdőív alapján

Az adatok feldolgozásának és elemzésének segítségével választ kaptam a kérdőív összeállítására előtt feltett kutatási kérdésekre. A konklúziók a vizsgálat során rendelkezésre álló sokaság (109 fő) egyéneinek válaszai alapján kerültek kialakításra.

1. Milyen hatással volt a lakossági befektetések intenzitására a világjárvány, a háborús környezet és a növekvő infláció?

A kérdőív 12. kérdésére (Hogyan változtak befektetési szokásai 2019-hez képest?) kapott adatokkal lehetett megválaszolni ezt a kérdést, amelyben a használható minták eredményeiből kiderült, hogy a bázisévhez (2019) képest, hogyan alakultak a befektetési szokások.

A nyilatkozók döntő többségének, vagyis 57,8%-ának (63 fő) a gazdasági helyzet ellenére változatlanok maradtak a befektetési szokásai. Ezen körnek 69,8%-a (44 fő) nem rendelkezett sem a bázisévben (2019), sem a kérdőív kitöltésekor (2023 október) befektetésekkel. A sokaság egészét (109 fő) tekintve, 33,9% (37 fő) növelte a befektetési célra felhasznált pénzösszeg értékét, amelyből 27,0% (10 fő) a bázisévben még nem fektetett be. Csökkenés 8,3%-nál (9 fő) volt megfigyelhető, akik közül 55,5% (5 fő) jelenleg már nem birtokol befektetést. Az 1. kutatási kérdés megválaszolásához felhasznált adatok a 27. ábrán kerültek szemléltetésre.

2. A személyek többsége pénzügyeik kezelésekor igénybe vesz-e pénzügyi intézményeknél elérhető szakmai tanácsadást?

A vizsgált sokaságnak ugyan nem a többsége, de egész magas, közel 1/3-os aránya vesz igénybe ilyen jellegű szolgáltatást a gazdasági döntések meghozatalát megelőzően. A válaszadók 32,1%-a (35 fő) nyilatkozott aszerint, hogy gyakorolja ezt a pénzügyi intézmények által kínált lehetőséget. Természetesen egyik felsorolt opció sem mondható „rossz választásnak”, csupán úgy vélem, hogy a legalaposabb tájékozódás, és az egyéni élethelyzethez leginkább passzoló alternatíva melletti döntés érdekében

érdemes egy szakemberrel való konzultáción részt venni. A kérdésre kapott válaszok alakulását a 25. ábra szemlélteti részletesebben.

5.2. Felállított hipotézisek elfogadása vagy elvetése

A téma mélyebb megismerését követően különböző hipotéziseket fogalmaztam meg az egyének pénzügyi magatartásáról, valamint azok változásáról. A kérdőív segítségével a vizsgált személyekre vonatkozóan elfogadtam, valamint elvettem a felállított hipotéziseket, amennyiben a sokaság válaszadásai úgy igazolták azt.

1. Hipotézis: A világválság és a háború következtében megváltozott gazdasági környezetben a lakossági megtakarítások összegének csökkenése volt jellemző.

A vizsgált sokaságban a legnagyobb arányt 48,6%-ban (53 fő) azok a személyek tették ki, akik a bázisévhez képest magasabb összegű megtakarítással rendelkeznek jelenleg (2023 október). Nem változtak a korábbiakban gyakorolt szokásai 33,9%-nak (37 fő), akik közül 21,6%-nak (8 fő) továbbra sincs megtakarítása, akárcsak 2019-ben. A fennmaradó 17,4%-ot (19 fő) azok a személyek teszik ki, akiknek csökkent a megtakarításuk a rosszabb gazdasági helyzet következtében.

Az előbbieken kifejtett eredmények alapján elvetem az 1. hipotézist, hiszen a gazdaságban végbement változások ellenére a lakoságnál jellemzőbb volt (a vizsgált sokaságnál, 109 fő) a megtakarítási összegek bővítése a bázisidőszakhoz (2019) képest. Az 1. hipotézist a megtakarítási szokások változásával lehetett megvizsgálni, amelyhez a 11. kérdésre (Hogyan változtak megtakarítási szokásai 2019-hez képest?) kapott válaszok szolgáltatott adatot, és a 26. ábra szemléltet részletesebben.

2. Hipotézis: A minimum egyetemi alapképzéssel (BSc) rendelkező személyeknél jellemzőbb volt a hagyományos lehetőségektől eltérő, kockázatosabb befektetési alternatívák birtoklása.

A vizsgált 109 fő 51,4%-a (56 fő) rendelkezett legalább egyetemi alapképzés (BSc) végzettséggel. A közel azonos arányú eloszlás megkönnyítette a kettéválasztott sokaság összehasonlítását. Az adatokat a 3. kérdésre (Mi a végzettségi fokozata?) és a 7. kérdésre (Milyen formában tartja megtakarított és befektetett pénzállományát?) kapott válaszok biztosították. Az egyetemi alapképzéssel rendelkezők 33,9%-a (19 fő), és az alacsonyabb végzettséggel rendelkezők 56,6%-a (30 fő) nem fekteti be a pénzét.

A befektetési alternatívák az 5. táblázat szerinti besorolás alapján számítottak kockázatos, és kevésbé kockázatos befektetésekként. Az adatok összesítésére használt 5. táblázatban a piros vonal után következő opciók számítottak kockázatosnak tekinthető kategóriáknak, az előtte felsoroltak pedig kevésbé kockázatosaknak.

5. táblázat: Főbb befektetési lehetőségek kockázati mátrix szerinti besorolása, 2023

| Befektetési lehetőség/Végzettség | Legalább BSc végzettség | Legfeljebb OKJ/FOSZK végzettség |
|--|-------------------------|---------------------------------|
| Fizikális forma (arany, műtárgy, stb.) | 3 fő (4,1%) | 6 fő (20%) |
| Ingatlan | 15 fő (20,6%) | 2 fő (6,7%) |
| Állampapír | 30 fő (41,1%) | 14 fő (46,6%) |
| Bankbetét | 4 fő (5,5%) | 3 fő (10%) |
| Vállalati kötvény | 6 fő (8,2%) | 2 fő (6,7%) |
| Részvény | 12 fő (16,4%) | 2 fő (6,7%) |
| Kriptoaluta | 1 fő (1,4%) | 1 fő (3,3%) |
| Egyéb (befektetési alap, ETF, stb.) | 2 fő (2,7%) | 0 fő (0%) |
| Összesen | 73 fő (100%) | 30 fő (100%) |

Forrás: Saját online kérdőív alapján önálló szerkesztés, 2023

A különböző befektetési formáknál lehetőség volt több választási opció jelölésére is, így a két kialakított sokaságon belüli eloszlását vizsgáltam a birtokolt befektetésekként. Ahogy az előre várható volt, mind a két kategória esetében a kevésbé kockázatos befektetések alkották a döntő arányt, a legalább alapképzéssel rendelkezőknél 71,2%-ot (52 fő), a maximum OKJ/FOSZK végzettségűeknél 83,3%-ot (25 fő).

Az eredmények alapján elfogadom a második felvetett hipotézist, hiszen a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezőknél jellemzőbb volt a kockázatosabbnak tekinthető befektetési alternatívák birtoklása, mint az alacsonyabb végzettségűek csoportjánál.

3. Hipotézis: Az infláció hatására a kamatlábak növekedése ellenére, a lakosság többségének csökkentek a befektetései.

A vizsgált sokaság esetében a befektetéseknél növekedést vagy változatlanságot lehetett megfigyelni az esetek 91,7%-ában (100 fő). A 12. kérdésre (Hogyan változtak befektetési szokásai 2019-hez képest?) kapott válaszok alapján 40,4%-ban (44 fő) voltak azok a személyek, akik sem 2019-ben, sem jelenleg (2023 október) nem rendelkeznek befektetésekként. A kitöltők (109 fő) közül csupán 8,3% (9 fő) esetében fordult elő, hogy csökkentek a befektetései, akik 55,6%-ának (5 fő) olyan mértékben, hogy a bázisévben (2019) még rendelkeztek befektetésekként, de 2023 októberében már nem.

A kutatás adatai alapján elutasítom a 3. hipotézist, mivel a 27. ábrán szemléltetett és az 1. kutatási kérdésnél kifejtett értékek is alátámasztják, hogy a sokaság (109 fő) 91,7%-ának (100 fő) esetében a befektetések növekedése, illetve változatlansága volt megfigyelhető.

6. Valós befektetési lehetőségek fiktív jövőbeli alakulása a gazdasági környezet lehetséges állapota szerint

A befektetések meghatározó részét kell, hogy képezzék a lakosság pénzügyeinek, ezért úgy vélem, hogy a legalkalmasabb szemléltetési eszköze a befektetések működésének egy fiktív jövőbeli alakulás levezetése lenne. Ez azért illik igazán a szakdolgozati témához, mert szemlélteti, hogy mekkora jelentősége van a befektetéseknél a spekulációnak.

A kérdőívet kitöltők (109 fő) nyomatékosították a tényt, hogy a magyar lakosság döntő többsége tartózkodik a jelentősebb kockázatok vállalásától, főleg egy nem kiszámítható gazdasági környezetben. Ebből adódóan a vizsgálatnál állam által kibocsátott értékpapírok 1 éves (2023. október 27. – 2024. október 27.) alakulását szemléltettem. Amennyiben nem állampapírt, hanem más befektetési formát (pl. vállalati kötvény, részvény, befektetési alap, stb.) alkalmaztam volna, úgy számos olyan további tényezőre kellett volna kitérni, amely kevés valóságalappal rendelkező értékeket eredményezne.

A vizsgálat adatainak alapjául valós értékek szolgáltak, amelyekhez a Magyar Államkincstár mobil alkalmazásának segítségével jutottam 2023 októberében. A számítások során két állampapír fiktív alakulását vezettem le, egy rövid (futamidő: 1 év), fix kamatozású Egyéves Magyar Állampapírt (a továbbiakban: 1 MÁP), valamint egy hosszabb távú (futamidő: 3 év), változó kamatozású Bónusz Magyar Állampapírt (a továbbiakban: BMÁP).

(<https://www.allamkincstar.gov.hu/header-tartalmak/mobilkincstar/mobilkincstar>)

A vizsgálatot 2023 októberében végeztem, így a 2023. október 31-én (a MobilKincstár mobiltelefon alkalmazásán) rendelkezésre álló adatok felhasználásával dolgoztam.

(<https://www.allamkincstar.gov.hu/header-tartalmak/mobilkincstar/mobilkincstar>)

A 2023. október 31. utáni dátummal feltüntetett adatok mind fiktív értékek, amelyeket a számítások elvégzésének érdekében határoztam meg.

A számításokhoz az 1 MÁP és a BMÁP 2023. október 31-ei adatait alkalmaztam, amelyeket a 6. táblázat tartalmaz.

6. táblázat: Számításokhoz használt állampapírok adatai, 2023 október

| Állampapír megnevezése | Egyéves Magyar Állampapír | Bónusz Magyar Állampapír |
|------------------------|---------------------------|--------------------------|
| Rövidített megnevezés | 1 MÁP | BMÁP |
| Lejárat | 2024.10.31 | 2026.10.21 |
| Kibocsátás devizaneme | HUF | HUF |
| Kamatozás típusa | FIX | VÁLTOZÓ |
| Kamat | 8,0% | 8,7% |
| Eladási árfolyam | 100,0% | 100,2% |

*Forrás: Magyar Államkincstár mobil alkalmazásán keresztül 2023 októberében elérhető befektetések
<https://www.allamkincstar.gov.hu/header-tartalmak/mobilkincstar/mobilkincstar>
alapján saját szerkesztés, 2023*

Az 1 MÁP értékpapír részletesebb leírása tartalmazta továbbá az állampapír alapcímletét (10 eFt), a kibocsátás időpontját (2023.10.31.), a következő esedékességfizetés időpontját (2024.10.31.), az ISIN kódját (HU0000554480), a kamatfizetés gyakoriságát (éves), valamint a legközelebbi kamatfizetés napjáig hátralévő napok számát, amely 370 napnak felelt meg. (<https://www.allamkincstar.gov.hu/header-tartalmak/mobilkincstar/mobilkincstar>)

A magánszemélyek ismeretét a BMÁP állampapír részletesebb bemutatása számos további információval bővíti. Az értékpapír kibocsátására 2023. február 22-én került sor, vagyis a vizsgálat kezdetekor (2023 október) már 8 hónapja forgalomban volt. Ezen a napon az elérhető aktuális bruttó vételi árfolyam 100,2%-nak, míg az aktuális bruttó eladási árfolyam 99,2%-nak felelt meg. A meghatározott névleges kamat 8,7% volt 2023. október 31-én, negyedéves periódusokra felosztott kamatfizetési gyakorisággal. A kamat megállapítása a 3 hónapos Diszkont Kincstárjegy (a továbbiakban: DKJ) aukciók átlaghozama + 1,0% szerint kerül számításra.

(<https://www.allamkincstar.gov.hu/header-tartalmak/mobilkincstar/mobilkincstar>)

A BMÁP-nak egyben előnyös, és egyben hátrányos adottsága az alkalmazkodó képessége a piaci kamatkörnyezethez. A BMÁP esetében a negyedévente fizetett kamat nem kerül újból automatikusan befektetésre, ezért a jövőbeli alakulások számításakor én is aszerint vettem figyelembe az összegeket. A BMÁP kamata az előző négy 3 hónapos DKJ aukciók átlaghozamának mennyiségekkel súlyozott számtani átlagával került meghatározásra. (<https://allampapirkalkulator.hu/bmap>)

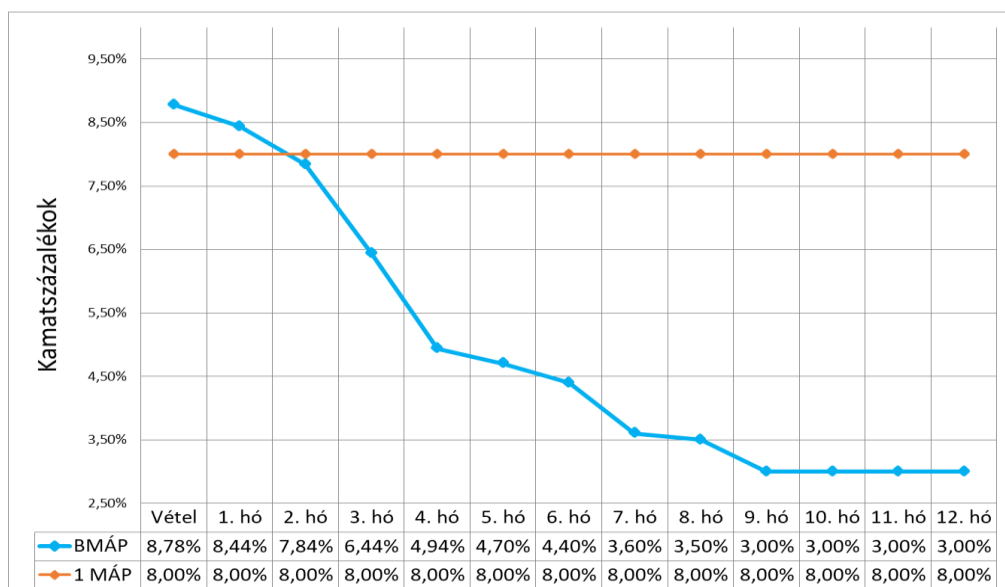
Mind a két állampapírnál (1 MÁP, BMÁP) egy 5 millió Ft értékű befektetés alakulását szemléltettem három (optimista, realista, pesszimista) jövőbeli gazdasági környezetben elhelyezve. A három lehetséges kimenetelt egy optimista, egy realista és egy

pesszimista gazdasági alakulás szerint mutattam be, mindegyiknél kitérve a fennálló környezet ismertetésére, például az infláció alakulására, amely szintén általam került meghatározásra a 2023. október 31. utáni dátumok esetében.

6.1. Optimista

A következő 1 év (2023. október 31. – 2024. október 31.) optimista alakulása egy teljes gazdasági környezeti átrendeződést jelent világszinten. Ez az eshetőség akkor valósulna meg, ha a magyarországi infláció minimálisra csökkenne, valamint a jelenleg dúló háborúk megszűnnének. Ebben a helyzetben, mivel a magyar állampapír inflációkövető, nagymértékben csökkenne az állam által kibocsátott értékpapírok kamata. A befektetéseknél ugyan vonzó a magas kamatszázalék, de ha az infláció minimális szintűre csökken, úgy a pénz vásárlóereje emelkedik, tehát alacsonyabb kamatszint mellett maga a befektetés gazdasági értéke növekszik. Az 1 MÁP egy fix kamatozású befektetés, tehát a kamata az infláció változásának ellenére konstans marad, ellenben a változó kamatozású BMÁP-pal, amely kamatára közvetlen hatással van az infláció alakulása.

27. ábra: Optimista jövőszemléletben a fix (1 MÁP) és változó (BMÁP) kamatozású befektetések kamatszázalékának alakulása, 2023 október – 2024 október



Forrás: Fiktív adatok alkalmazásával meghatározott értékek alapján saját szerkesztés, 2023

Az 1MÁP értékpapír 2023. október 31-én 5 millió Ft értékben történő megvásárlását követően 8%-os fix kamatozás mellett 5,4 millió Ft-ot fog érni a futamidő végén (2024.

október 31.). A BMÁP esetében a 28. ábra szemlélteti, hogy a gazdasági stabilitással párhuzamosan a kamatok is csökkentek. Ez a befektetés (BMÁP) negyedéves periódusonként fizeti a kamatok összegét, de a számítások eredményeit havi szinten kumuláltan tartalmazza a 7. táblázat, az alkalmazott adatokat pedig a 4.1. melléklet.

7. táblázat: Az infláció és BMÁP kamatszázalékainak optimista gazdasági környezet szerinti alakulása, 2023 október – 2024 október

| Év | Időpont | Infláció (%) | BMÁP kamatszázalék (%) | Kamatváltozás napján esedékes kumulált hozamok (Ft) |
|-------|----------------|--------------|------------------------|---|
| 2023. | október 27. | 12,2 | 8,8 | - |
| | november 27. | 12,1 | 8,4 | 36 465 |
| | december 27. | 11,5 | 7,8 | 33 699 |
| 2024. | január 27. | 10,1 | 6,4 | 30 992 |
| | február 27. | 8,6 | 4,9 | 24 882 |
| | március 27. | 6,5 | 4,7 | 19 230 |
| | április 27. | 5,8 | 4,4 | 19 466 |
| | május 27. | 4,7 | 3,6 | 16 767 |
| | június 27. | 3,2 | 3,5 | 15 123 |
| | július 27. | 2,7 | 3,0 | 13 562 |
| | augusztus 27. | 2,7 | 3,0 | 12 740 |
| | szeptember 27. | 2,7 | 3,0 | 12 740 |
| | október 27. | 2,7 | 3,0 | 12 329 |
| | Összesen | - | - | - |

Forrás: Fiktív adatok alkalmazásával meghatározott értékek alapján saját szerkesztés, 2023

A 7. táblázat 2023 októberétől 2024 októberéig szemlélteti az inflációt, valamint a BMÁP kamatának fiktív jövőbeli alakulását. A feltüntetett hozamok kumuláltan tartalmazzák az adott hónapok felhalmozott kamatait, amelyek nem kerültek újbóli befektetésre.

Amennyiben 5 millió Ft értékben BMÁP befektetést vásárolt egy magánszemély 2023. október 27-én, úgy ez az összeg a felhalmozódott kamatokkal növelten 2024. október 27-én 5.247.993 Ft-ot ér egy stabil inflációs és gazdasági környezetben.

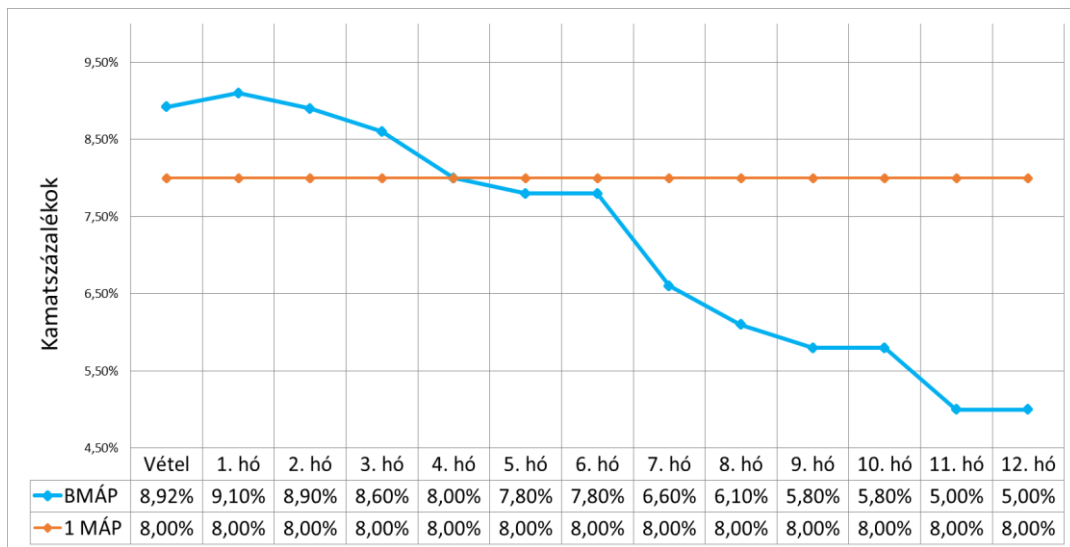
Optimális gazdasági környezetben (fiktív) az 1 MÁP értékpapír magasabb nyereséget eredményez (5.4 millió Ft) a BMÁP befektetésnél (5.247.993 Ft) 152.007 Ft-tal egy 1 éves időtávban.

A vizsgált időszakban tehát (2023. október 27. – 2024. október 27.) kedvezőbben alakul a fix kamatozású 1 MÁP befektetés értéke a változó kamatozású BMÁP befektetésnél.

6.2. Realista

A realista jövőszemléletet személy szerint úgy véltem valósnak, hogy a jelenleg zajló háborúkat a következő évben (2023 október – 2024 október) is fennálló tényezőkként kezelem, fokozatosan mérséklődő infláció mellett. Ennél a fiktív számításnál egy közepes mértékben bizonytalan gazdasági környezetben vizsgáltam a befektetések (1 MÁP, BMÁP) alakulását. A számításnál alkalmazott adatokat a 4.2. melléklet tartalmazza.

28. ábra: Realista jövőszemléletben a fix (1 MÁP) és változó (BMÁP) kamatozású befektetések kamatszázalékának alakulása, 2023 október – 2024 október



Forrás: Fiktív adatok alkalmazásával meghatározott értékek alapján saját szerkesztés, 2023

Az 1MÁP befektetés eredménye (5.4 millió Ft) ugyanúgy fog alakulni mindegyik fiktív gazdasági környezetben (optimista, realista, pesszimista). Ettől függetlenül a kamatok alakulását minden eshetőségnél egymással párhuzamosan szemléltettem, hiszen a BMÁP esetében az összes lehetséges környezetben változni fognak. A 8. táblázatban összefoglalt adatok segítségével számítottam, hogy a befektetett 5 millió Ft hogyan kamatozik a következő 1 évben (2023. október 27. – 2024. október 27.).

8. táblázat: Az infláció és BMÁP kamatszázalékainak realista gazdasági környezet szerinti alakulása, 2023 október – 2024 október

| Év | Időpont | Infláció (%) | BMÁP kamatszázalék (%) | Kamatváltozás napján esedékes kumulált hozamok (Ft) |
|-------|-----------------|--------------|------------------------|---|
| 2023. | október 27. | 12,2 | 8,9 | - |
| | november 27. | 12,2 | 9,1 | 38 144 |
| | december 27. | 12,0 | 8,9 | 37 068 |
| 2024. | január 27. | 11,7 | 8,6 | 37 301 |
| | február 27. | 11,1 | 8,0 | 35 534 |
| | március 27. | 10,9 | 7,8 | 31 452 |
| | április 27. | 10,9 | 7,8 | 33 123 |
| | május 27. | 9,7 | 6,6 | 30 082 |
| | június 27. | 9,2 | 6,1 | 27 205 |
| | július 27. | 8,9 | 5,8 | 24 575 |
| | augusztus 27. | 8,9 | 5,8 | 24 630 |
| | szeptember 27. | 8,1 | 5,0 | 23 315 |
| | október 27. | 8,1 | 5,0 | 20 548 |
| | Összesen | - | - | - |

Forrás: Fiktív adatok alkalmazásával meghatározott értékek alapján saját szerkesztés, 2023

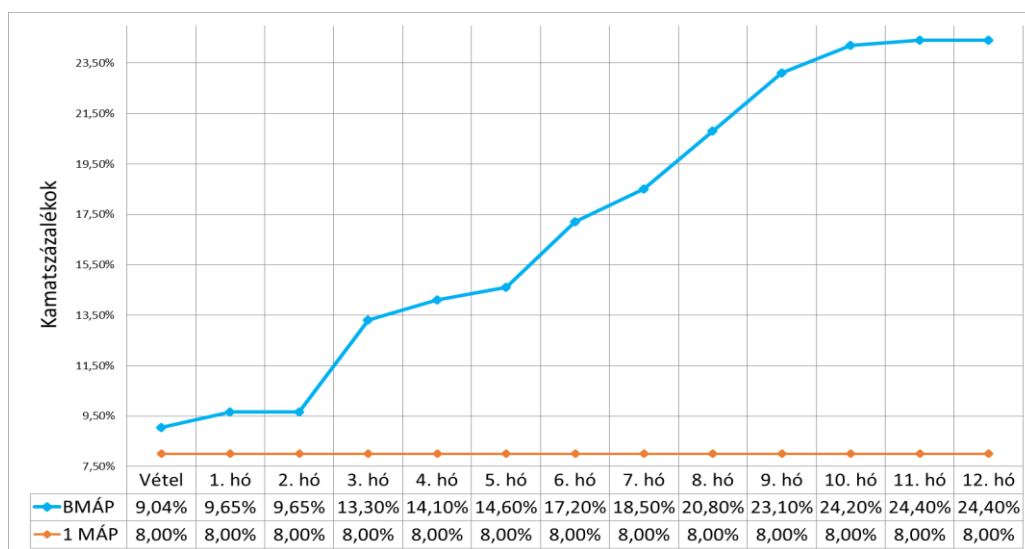
A számítás során ennél a változatnál az 1 év alatt felhalmozódott kamatok összege 362.980 Ft volt (ld. 8. táblázat), tehát egy fiktív realista gazdaságban a BMÁP befektetés 2024. október 27-én 5.362.980 Ft-ot ér. Ez az összeg 37.020 Ft-tal elmarad az 1MÁP esetében realizált nyereség összegétől, azaz 5.4 millió Ft-tól.

6.3. Pesszimista

A pesszimista eshetőség vizsgálatokor egy erősen bizonytalan környezetet feltételeztem a világgazdaságban, amelyet egy eszkalálódott háborús helyzet váltott ki. Ennél egy radikális változatot mutattam be a Magyarországon jelenleg (2023 október) elérhető, biztonságosnak tekinthető befektetésen keresztül.

Az előző két fiktív eset mintájára ennél a változatnál is szemléltetésre került a választott fix (1 MÁP) és változó (BMÁP) kamatozású alternatívák kamatszázalékának havi alakulása. Az adatokat részletesebben a 4.3. melléklet tartalmazza.

29. ábra: Pesszimista jövőszemléletben a fix (1 MÁP) és változó (BMÁP) kamatozású befektetések kamatszázalékának alakulása, 2023 október – 2024 október



Forrás: Fiktív adatok alkalmazásával meghatározott értékek alapján saját szerkesztés, 2023

Az optimista és a realista környezettel ellenben itt az egész vizsgálati időszaki alatt (2023. október 27. – 2024. október 27.) a fix kamatozású értékpapír (1 MÁP) kamata felett mozog a változó kamatozású befektetés kamatszázaléka, amelyet az infláció emelkedésével folyamatosan növeltem (ld. 4.3. melléklet). A segítségül vett adatokat a 9. táblázat szemlélteti havi bontásban.

9. táblázat: Az infláció és BMÁP kamatszázalékainak pesszimista gazdasági környezet szerinti alakulása, 2023 október – 2024 október

| Év | Időpont | Infláció (%) | BMÁP kamatszázalék (%) | Kamatváltozás napján esedékes kumulált hozamok (Ft) |
|----------|----------------|--------------|------------------------|---|
| 2023. | október 27. | 12,2 | 9 | - |
| | november 27. | 12,3 | 9,7 | 39 579 |
| | december 27. | 12,3 | 9,7 | 39 658 |
| 2024. | január 27. | 15,9 | 13,3 | 46 979 |
| | február 27. | 16,7 | 14,1 | 57 795 |
| | március 27. | 17,2 | 14,6 | 56 836 |
| | április 27. | 19,8 | 17,2 | 66 274 |
| | május 27. | 21,1 | 18,5 | 72 822 |
| | június 27. | 23,4 | 20,8 | 82 342 |
| | július 27. | 25,7 | 23,1 | 89 260 |
| | augusztus 27. | 26,8 | 24,2 | 99 904 |
| | szeptember 27. | 27,0 | 24,4 | 103 096 |
| | október 27. | 27,0 | 24,4 | 100 274 |
| Összesen | - | - | - | 854 819 |

Forrás: Fiktív adatok alkalmazásával meghatározott értékek alapján saját szerkesztés, 2023

A pesszimista megközelítésű gazdasági környezet alakulásakor a befektetett 5 millió Ft 1 évvel később, azaz 2024. október 27-én 5.854.819 Ft-ot ér. Ennél az eshetőségnél 2024. október 27-ig a BMÁP esetében az elért kamatok összege (854.819 Ft) több, mint a kétszeresét teszik ki a fix kamatozású 1MÁP értékpapír nyereségének (400.000 Ft). Egy szélsőséges fiktív gazdasági környezetben tehát 1 év múlva (2024. október 27-én) a BMÁP befektetés értéke (5.854.819 Ft) 454.819 Ft-tal meghaladja az 1 MÁP befektetés 2024. október 27-ei értékét (5.4 millió Ft).

Összefoglalás

A történelem során több ezer évre visszamenőleg fellelhetők a felhalmozott megtakarítások befektetésére utaló írásos dokumentumok. Ez a komplex folyamat folyamatos fejlődésen ment keresztül míg elérte a jelenlegi formáját, amelyet különösen fellendített a számítástechnika térnyerése. A felhalmozott vagyontömegek kezelése mindig releváns szereplője lesz az egyének mindennapi életének.

Ahogy Magyarországon, úgy a világ számos pontján számtalan értékgyarapító befektetés áll rendelkezésre eltérő kockázatokkal és hozampotenciálokkal, amelyek közül néhány változat mögöttes védelemmel rendelkezik. Napjaink pénzügyi világában (2023), amikor a gazdasági környezetben az instabilitás és a bizonytalanság a megfigyelhető fő karakterisztika, különösen fontos a megtakarítás-állományok tudatos kezelése. Számos költségvetési és egyéb állami szerv már az elmúlt esztendőben is próbálta felkészíteni a lakosságot az esetlegesen bekövetkező recesszió hatásait ellentételező pénzügyi biztonság megteremtésére. A magyar lakosság e területen megfigyelhető magatartását, hozzáállását és azok változását elemeztem a primer kutatási munkám során, hogy megvizsgáljam, ösztönző hatást gyakorolt-e a szélsőséges gazdasági helyzet az egyének befektetési és megtakarítási szokásaira.

Az ív 72,5%-ban (79 fő) nők által, 27,5%-ban (30 fő) pedig férfiak által került kitöltésre. A válaszok döntő többsége a 18-25 éves korcsoporttól származott 27,5%-ban (30 fő), a legkevesebb kitöltés pedig a 66 év feletti személyek esetében volt 3,7%-ban (4 fő). A vizsgált sokaságot alkotó 109 főből 48,6% (53 fő) esetében volt megfigyelhető a megtakarított pénzösszeg bázisához (2019) viszonyított növekedése. Ezzel párhuzamosan a befektetéseknél a változatlan volt a leggyakoribb válaszadás a nyilatkozók 57,8%-ának (63 fő) önbevallása alapján, akik közül 79,4% (50 fő) sem korábban (2019), sem jelenleg (2023 október) nem rendelkezett befektetésekkel. A kifejtés során megvizsgáltam, hogy a befektetők esetében volt-e kapcsolat a befektetések és az iskolai végzettség között. A Khí-négyzet próba alkalmazásával megállapítottam a kapcsolat fennállását, a Cramer-féle együttható meghatározásával pedig, hogy a két változó között a kapcsolat sztochasztikus, azaz gyenge erősségű.

Az a megtakarítási rész, amely nem kerül felhasználásra és csupán a folyószámlán vagy készpénzes formában van, az egy inflációs környezetben állandó pénzromlási folyamaton megy keresztül, ezért befektetésekkel szükséges lenne befektetési úton az értékvesztés ellentételezése. Előfordulhat, hogy sokan nincsenek tisztában az előbb

említett ténnyel, és csupán az összeg „számának” állandóságát tartják szem előtt, amelyben valóban nem következik be változás, csupán annak vásárlóerejében.

Személy szerint egészen fiatal korom óta szerepet játszottak az életemben a befektetések és a tudatos pénzkezelés, amelyhez nagyban hozzájárult az otthoni neveltetésem, a szüleim példája, valamint az iskolai tanulmányaim. Egészen korán megismerkedtem a Babakötvény fogalmával és annak működésével, amelyet esetemben a későbbiekben az összegyűjtött megtakarítási összegek befektetése követett. A középiskolai tanulmányaimtól kezdődően a választott szakiránynak köszönhetően részletesebben megismerkedtem a gazdasági környezetben végbemenő folyamatokkal és a pénzügyi világ működésével, amelyet egyetemi keretek között tovább mélyítettem.

Véleményem szerint sok személy nincsen teljesen tisztában a számukra is elérhető eltérő befektetési formákkal és azok működésével, ezért akár teljesen tartózkodnak a befektetésektől. Ezért lenne szükséges már a korai tanulmányok során elkezdni figyelmet fordítani a pénzügyi világ bemutatására, és az ehhez kapcsolódó területek és fogalmak körbejárására. Az oktatást a későbbiekben újabb területek bevonásával lehetne bővíteni minden diák esetében kollektíven, szakiránytól függetlenül, és kiemelt figyelmet fordítani a következő nemzedék oktatására a megtakarítások és a befektetések területét is magába foglaló pénzügyi és gazdasági környezet működésének ismertetésével.

7. Irodalomjegyzék

Szakkönyvek

1. Dr. Baranyai Zsolt, Dr. Csernák József, Dr. Huzdik Katalin, Dr. habil Széles Zsuzsanna: Lakossági megtakarítások és befolyásoló tényezői. Budapest: Nemzeti Közszerzői Intézet, 2019. ISBN 978 963 498 112 1
Hozzáférés: <https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/15960/Lakossagi%20megtakaritasok.pdf?sequence=1>
(Megtekintve: 2023. 03.02.)
2. Kolosi Tamás, Tóth István György (szerk.): Társadalmi Riport Budapest. Tárki Kiadó, 2014. ISSN 1216 6561
Hozzáférés: <https://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/b336.pdf> (Megtekintve: 2023. 03. 03.)
3. Csipkés Margit, Nagy Orsolya Bernadett: A felsőoktatási szakképzésben tanuló hallgatók statisztikai példatára megoldással. Debrecen: Debreceni Egyetemi Kiadó, 2019. ISBN 978 963 3318 803 3
Hozzáférés: <https://www.studocu.com/hu/document/debreceni-egyetem/statisztika-i/statisztikai-peldatar/59527385> (Megtekintve: 2023. 11. 8.)

Folyóiratok, internetes források

4. Johnson Hur: History of Investing: From The Beginning of Investing To Current Times. 2017. Hozzáférés: <https://bebusinessed.com/history/history-of-investing/>
(Megtekintve: 2023. 06. 27.)
5. Elvis Picardo: Investing Explained: Types of Investments and How To Get Started. 2022. Hozzáférés: <https://www.investopedia.com/terms/i/investing.asp> (Megtekintve: 2023. 06. 30.)
6. MNB: A háztartások részletes pénzügyi számlái 2023. Hozzáférés: https://statisztika.mnb.hu/publikacios-temak/penzugyi-szamlak/penzugyi-szamlak-gazdasagi-szektoronkent-_vallalatok_-allamhaztartas_-haztartasok_-nonprofit-intezmenyek_-kulfold_/reszletes-negyedev-es-idosorok-szektoronkent (Megtekintve: 2023.10.15.)
7. Máté Norbert: Mibe fektessem a pénzem? Legjobb 10 befektetési lehetőség. 2023. Hozzáférés: <https://dolgospenz.hu/legjobb-befektetes/> (Megtekintve: 2023. 05. 14.)
8. Pénziránytű: Befektetési lehetőségek. 2018. Hozzáférés: <https://penziranytu.hu/archivalt-pop-torzsananyag/konyv/az-en-penzem/v-merlegelj-es-donts/24-megtakaritasbol-befektetes/3-befektetesi-lehetosegek> (Megtekintve: 2023. 05. 14.)

9. Investopedia: Állampapír Útmutató 2022 | Kinek éri meg az államkötvény? 2022. Hozzáférés: <https://investopedia.hu/allampapir-utmutato/> (Megtekintve: 2023. 03. 15.)
10. MNB: Fizetési Mérleg Jelentés 2023. Hozzáférés: <https://www.mnb.hu/letoltes/fizetesi-merleg-2023-majus-hun.pdf> (Megtekintve: 2023. 06. 15.)
11. Szendrei Ádám: Kötvények fajtái, vásárlása, hozamai – Útmutató a kötvények világába. 2022. Hozzáférés: <https://szendreiadam.hu/befektetes/kotvenyek/> (Megtekintve: 2023. 03. 18.)
12. Árgyelán Ágnes: 69 513 milliárd forintra nőtt a háztartások nettó pénzügyi vagyona. 2023. Hozzáférés: <https://profitline.hu/69-513-milliard-forintra-nott-a-haztartasok-netto-penzugyi-vagyona-445709> (Megtekintve: 2023. 06. 15.)
13. Máté Norbert: Részvény fogalma és jelentése – Részvény befektetés útmutató 2023. Hozzáférés: <https://dolgospenz.hu/reszveny-fogalma/> (Megtekintve: 2023. 05. 23.)
14. MNB: Biztosítási, Pénztári, Tőkepiaci Kockázati és Fogyasztóvédelmi Jelentés 2023. Hozzáférés: <https://www.mnb.hu/letoltes/kockazati-jelentes-2023-hun.pdf> (Megtekintve: 2023. 10. 18.)
15. Money.hu: Amit tudnod kell a befektetési alapokról. 2023. Hozzáférés: <https://www.money.hu/megtakaritas/befektetesi-alap> (Megtekintve: 2023. 03. 24.)
16. Máté Norbert: Mi az ETF jelentése? | ETF befektetés 2023-ban. 2023. Hozzáférés: <https://dolgospenz.hu/etf-befektetes/> (Megtekintve: 2023. 07. 29.)
17. Investopedia: Kriptoaluta útmutató| Ezekre figyeljen mielőtt befektetne. 2022. Hozzáférés: <https://investopedia.hu/kriptoaluta-utmutato/> (Megtekintve: 2023. 07. 12.)
18. CryptoNews: Miért jelentős a kripto volatilitás? 2022. Hozzáférés: <https://www.wblog.io/hu/why-is-the-crypto-volatility-significant/> (Megtekintve: 2023. 07. 12.)
19. Bitcoinbázis: Bitcoin (BTCUSD) árfolyam és a legfrissebb hírek 2023. Hozzáférés: <https://www.bitcoinbazis.hu/arak-adatok-bitcoin-arfolyam/> (Megtekintve: 2023. 10. 20.)
20. Investopedia: Arany befektetési lehetőségek. 2022. Hozzáférés: <https://investopedia.hu/arany-befektetesi-utmutato/> (Megtekintve: 2023. 07. 15.)
21. Beke Károly: Sosem volt ennyi aranytartaléka Magyarországnak – De miért van erre szükségünk? 2021. Hozzáférés: <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20210408/sosem-volt-ennyi-aranytartaleka-magyarorszagnak-de-miert-van-erre-szuksegunk-477436> (Megtekintve: 2023. 09. 12.)
22. Investopedia: A befektetések intézményi garanciái részletes vagyónvédelmi útmutatóval. 2023. Hozzáférés: <https://investopedia.hu/befektetes-vedelem/> (Megtekintve: 2023. 07. 22.)
23. Mayer Annamária: Mikor és hogyan alkalmazd a Pearson korrelációt? 2019. Hozzáférés: <https://spssabc.hu/ketvaltozos-elemzes/korrelacio/> (Megtekintve: 2023. 11. 19.)

24. Mateking: Cramer-féle asszociációs együttható. 2022. Hozzáférés: <https://www.mateking.hu/matematika-kepletgyujtemeny/cramer-fele-asszociacios-egyutthato> (Megtekintve: 2023. 11. 10.)
25. Mateking: Csuprov-féle mutató. 2022. Hozzáférés: <https://www.mateking.hu/matematika-kepletgyujtemeny/csuprov-fele-mutato> (Megtekintve: 2023. 11. 10.)
26. Proman Consulting: A kockázatelemzés módszertana, a kockázatmenedzsment fogalma. 2020. Hozzáférés: <https://promanconsulting.hu/kockazatkezeles-kockazatmenedzsment/> (Megtekintve: 2023. 10. 20.)
27. Magyar Állampapír Kalkulátor: Bónusz Magyar Állampapír – Magyar Állampapír Kalkulátor. 2023. Hozzáférés: <https://allampapirkalkulator.hu/bmap> (Megtekintve: 2023. 10. 20.)

8. Táblázatjegyzék

| | |
|---|-----------|
| 1. táblázat: A BUX index részvényeinek listája | 16 |
| 2. táblázat: A kérdőívet kitöltők havi jövedelemének megtakarítási hányada, 2023 | 34 |
| 3. táblázat: Khí-négyzet próba | 39 |
| 4. táblázat: Főbb befektetési lehetőségek kockázati mátrix szerinti besorolása, 2023 ... | 42 |
| 5. táblázat: Főbb befektetési lehetőségek kockázati mátrix szerinti besorolása, 2023 ... | 49 |
| 6. táblázat: Számításokhoz használt állampapírok adatai, 2023 október..... | 52 |
| 7. táblázat: Az infláció és BMÁP kamatszázalékainak optimista gazdasági környezet szerinti alakulása, 2023 október – 2024 október | 54 |
| 8. táblázat: Az infláció és BMÁP kamatszázalékainak realista gazdasági környezet szerinti alakulása, 2023 október – 2024 október | 56 |
| 9. táblázat: Az infláció és BMÁP kamatszázalékainak pesszimista gazdasági környezet szerinti alakulása, 2023 október – 2024 október | 58 |

9. Ábrajegyzék

| | |
|--|----|
| 1. ábra: A magyar háztartások készpénz állományának alakulása, | 9 |
| 2. ábra: Befektetési lehetőségek Magyarországon, 2023..... | 10 |
| 3. ábra: Lakosság állampapír állományának alakulása, 2011-2022 | 11 |
| 4. ábra: Háztartások kötvényeinek alakulása, 2018. I. negyedév – 2022. IV. negyedév | 13 |
| 5. ábra: A magyar lakosság bruttó vagyonának alakulása | 15 |
| 6. ábra: Befektetési alapok befektetési politika szerinti megoszlása, 2017-2022..... | 17 |
| 7. ábra: A háztartások befektetési jegyeinek alakulása, | 18 |
| 8. ábra: A befektetési alapok megoszlása a háztartásoknál, 2018-2022..... | 19 |
| 9. ábra: Bitcoin árfolyamának ingadozása, 2018. január 1. – 2023. október 31..... | 22 |
| 10. ábra: A világ legnagyobb aranytartalékai, 2021 | 23 |
| 11. ábra: A kutatás kitöltőinek nemek szerinti megoszlása, 2023 | 29 |
| 12. ábra: A kutatás kitöltőinek korcsoport szerinti poligon ábrája, 2023 | 30 |
| 13. ábra: Boxplot kimutatás a nők életkorából | 31 |
| 14. ábra: Boxplot kimutatás a férfiak életkorából | 31 |
| 15. ábra: Boxplot kimutatás koedukált életkorok szerint | 32 |
| 16. ábra: Végzettségi fokozatok megoszlása nemek szerinti bontásban, 2023 | 33 |
| 17. ábra: Havi jövedelem megtakarításra elkülönített hányada, 2023..... | 35 |
| 18. ábra: Kitöltő személyek rendelkezésre álló megtakarítása, 2023 | 36 |
| 20. ábra: Megtakarítások befektetési hányadának százalékos eloszlása, 2023 | 37 |
| 21. ábra: A befektetésekkel nem rendelkező személyek korcsoport szerinti megoszlása, 2023 | 38 |
| 22. ábra: Végzettségi szintek szerinti befektetési hányadok megoszlása kategóriánként, 2023 | 39 |
| 23. ábra: Megtakarítások befektetési változatai, 2023..... | 41 |

| | |
|--|-----------|
| 24. ábra: Kérdőívet kitöltő személyek „kockázati lépcső” szerinti csoportosítása, 2023 | 42 |
| 25. ábra: A pénzügyek kezelését megalapozó információk forrásának eredete, 2023 ... | 44 |
| 26. ábra: A megtakarítási szokásokban bekövetkezett változások, 2019-2023 | 45 |
| 27. ábra: A befektetési szokásokban bekövetkezett változások, 2019-2023 | 46 |
| 28. ábra: Optimista jövőszemléletben a fix (1 MÁP) és változó (BMÁP) kamatozású befektetések kamatszázalékának alakulása, | 53 |
| 29. ábra: Realista jövőszemléletben a fix (1 MÁP) és változó (BMÁP) kamatozású befektetések kamatszázalékának alakulása, | 55 |
| 30. ábra: Pesszimista jövőszemléletben a fix (1 MÁP) és változó (BMÁP) kamatozású befektetések kamatszázalékának alakulása, | 57 |

10. Mellékletek

1. melléklet

Befektetések és megtakarítások

A kérdőív kitöltése előtt fontos tisztázni a befektetés és a megtakarítás közti differenciát, hiszen a kettőt sok esetben bonyolult elkülöníteni.

A **megtakarítás**, a jövedelemnek azon részét takarja, ami **nem kerül felhasználásra fogyasztási célokból**. Ennek a pénzmennyiségnek egy része tudatosan, például előre nem belátható helyzetekre vagy jövőbeli tervek megvalósítására elkülönített, másik része pedig a fel nem használt, azaz fennmaradt összeg.

A **befektetés** ezzel szemben, egy meghatározott pénzösszeg felhasználása, annak gyarapításának érdekében. Az alapvető cél egy **jövőbeli nyereség szerzése** a felhalmozódott megtakarításokból, azaz a többletjövedelem realizálása.

A kérdőívet csak akkor töltsse ki, amennyiben betöltötte a 18. életévét!

1. Kérem adja meg a nemét: *

- Férfi
- Nő

2. Válassza ki melyik korcsoportba tartozik: *

- 18-25
- 26-35
- 36-45
- 46-55
- 56-65
- 66 feletti

3. Végzettségi fokozata: *

- Általános iskola
 - Szakiskola/Szakmunkásképző
 - Érettségi végzettség
 - OKJ/FOSZK
 - Egyetemi végzettség (BSc)
 - Egyetemi végzettség (MSc)
 - PhD/DLA, doktori fokozat és feletti
-

4. Jövedelmének hány százalékát takarítja meg? *

- nem keletkezik megtakarításom
 - 1%-10%
 - 11%-30%
 - 31%-50%
 - több, mint 50%
-

5. Mekkora megtakarítás állományal rendelkezik? *

- nincs megtakarításom
 - kevesebb, mint 1.000.000 Ft
 - kevesebb, mint 5.000.000 Ft
 - kevesebb, mint 10.000.000 Ft
 - több, mint 10.000.000 Ft
-

6. Megtakarításának hány százalékát fekteti be? *

- nem fektetem be megtakarításom
- 1%-10%
- 11%-30%
- 31%-50%
- több, mint 50%

7. Milyen formában tárolja megtakarított és befektetett pénzállományát? *

(Válasszon egy vagy több választ! Amennyiben nincs befektetése, válassza a készpénz/bankszámla lehetőséget!)

- készpénz/bankszámla
- deviza
- fizikális forma (arany, műtárgy, stb.)
- ingatlan
- állampapír
- bankbetét
- vállalati kötvény
- részvény
- kriptovaluta
- egyéb (befektetési alap, ETF, stb.)

8. Mennyire tartja magát kockázatvállalónak befektetések tekintetében? *

(Erre a kérdésre abban az esetben is válaszoljon, ha nincs jelenleg befektetése!)

- egyáltalán nem, biztosra megyek
- nagyon ritkán vállalom kockázatot, inkább a biztonságos befektetéseket preferálom
- tudok bizonyos mértékig kockázatot vállalni
- elég kockázatvállaló vagyok
- nem riadok vissza a nagyobb kockázatok vállalásától

9. A hosszabb vagy rövidebb távú befektetéseket preferálja? Miért? *

(Ha nincs befektetése, írja a rubrikába.)

Hosszú szöveges válasz

10. Ön mi alapján dönti el miben tartsa megtakarított pénzállományát?(Válasszon *
egy vagy több választ.)

- személyes kapcsolatok (család, barátok tanácsa)
 - személyes tapasztalat (korábbi befektetések)
 - pénzügyi ismeretek
 - hírportálok
 - szakmai tanács (befektetésekkel foglalkozó szakemberek tanácsa)
-

11. Hogyan változtak megtakarítási szokásai 2019-hez képest? *

- nem változott
 - nem változott (2019-ben sem volt és most sincs)
 - csökkent a megtakarításom
 - csökkent a megtakarításom (jelenleg nincsen de 2019-ben volt)
 - nőtt a megtakarításom
 - nőtt a megtakarításom (2019-ben még nem volt)
-

12. Hogyan változtak befektetési szokásai 2019-hez képest? *

- nem változott
 - nem változott (2019-ben sem volt, és most sincs)
 - csökkentek a befektetéseim
 - csökkentek a befektetéseim (jelenleg nincsen, de 2019-ben volt)
 - nőttek a befektetéseim
 - nőttek a befektetéseim (2019-ben nem volt, de jelenleg van)
-

2. melléklet

2.1. melléklet: Adatok összesítő táblázata

| Megtakarítások befektetési hányada / Iskolai végzettség | Szakiskola/szaktanulmányok | Érettségi | OKJ/FOSZK | BSc | MSc/PhD | Végösszeg |
|---|----------------------------|-----------|-----------|-----|---------|-----------|
| 0% | 3 | 17 | 10 | 14 | 5 | 49 |
| 1-10% | 2 | 9 | 5 | 3 | 2 | 21 |
| 11-30% | 0 | 0 | 1 | 7 | 1 | 9 |
| 31-50% | 0 | 1 | 0 | 3 | 1 | 5 |
| 50% felett | 0 | 3 | 2 | 10 | 10 | 25 |
| Végösszeg | 5 | 30 | 18 | 37 | 19 | 109 |

2.2. melléklet: Számítás első lépése

$$AD22 (2,25) = AD\$17 (5) * \$AI12 (49) / \$AI\$17 (109)$$

| Megtakarítások befektetési hányada / Iskolai végzettség | Szakiskola/szaktanulmányok | Érettségi | OKJ/FOSZK | BSc | MSc/PhD | Végösszeg |
|---|----------------------------|-----------|-----------|-------|---------|-----------|
| 0 | 2,25 | 13,49 | 8,09 | 16,63 | 8,54 | 23,83 |
| 1-10% | 0,96 | 5,78 | 3,47 | 7,13 | 3,66 | 10,21 |
| 11-30% | 0,41 | 2,48 | 1,49 | 3,06 | 1,57 | 4,38 |
| 31-50% | 0,23 | 1,38 | 0,83 | 1,70 | 0,87 | 2,43 |
| 50% felett | 1,15 | 6,88 | 4,13 | 8,49 | 4,36 | 12,16 |
| Végösszeg | 3,62 | 21,74 | 13,05 | 26,82 | 13,77 | 53,00 |

2.3. melléklet: Számítás második lépése

$$AD32 (0,25) = (AD12 (3) - AD22 (2,25))^2 / AD22 (2,25)$$

| Megtakarítások befektetési hányada / Iskolai végzettség | Szakiskola/szaktanulmányok | Érettségi | OKJ/FOSZK | BSc | MSc/PhD | Végösszeg |
|---|----------------------------|-----------|-----------|------|---------|-----------|
| 0 | 0,25 | 0,92 | 0,45 | 0,42 | 1,47 | 3,50 |
| 1-10% | 1,12 | 1,79 | 0,68 | 2,39 | 0,75 | 6,73 |
| 11-30% | 0,41 | 2,48 | 0,16 | 5,09 | 0,21 | 8,35 |
| 31-50% | 0,23 | 0,10 | 0,83 | 1,00 | 0,02 | 2,18 |
| 50% felett | 1,15 | 2,19 | 1,10 | 0,27 | 7,31 | 12,01 |
| Végösszeg | 3,16 | 7,48 | 3,21 | 9,17 | 9,75 | 32,77 |

3. melléklet

3.1. melléklet: Adatok összesítő táblázata

| Megtakarítások befektetési hányada / Válaszadók neme | Férfi | Nő | Végösszeg |
|--|-------|----|-----------|
| 0 | 12 | 37 | 49 |
| 1-10% | 4 | 17 | 21 |
| 11-30% | 4 | 5 | 9 |
| 31-50% | 1 | 4 | 5 |
| 50% felett | 9 | 16 | 25 |
| Végösszeg | 30 | 79 | 109 |

3.2. melléklet: Számítás első lépése

| Megtakarítások befektetési hányada / Válaszadók neme | Férfi | Nő | Végösszeg |
|--|-------|-------|-----------|
| 0 | 13,49 | 35,51 | 49,00 |
| 1-10% | 5,78 | 15,22 | 21,00 |
| 11-30% | 2,48 | 6,52 | 9,00 |
| 31-50% | 1,38 | 3,62 | 5,00 |
| 50% felett | 6,88 | 18,12 | 25,00 |
| Végösszeg | 30,00 | 79,00 | 109,00 |

3.3. melléklet: Számítás második lépése

Csuprov (T) 0,1233 = GYÖK (3,32 / (109 * GYÖK (2 - 1) oszlopok száma * GYÖK (5 - 1) sorok száma))

| Megtakarítások befektetési hányada / Válaszadók neme | Férfi | Nő | Végösszeg |
|--|-------|------|-----------|
| 0 | 0,16 | 0,06 | 0,23 |
| 1-10% | 0,55 | 0,21 | 0,76 |
| 11-30% | 0,94 | 0,36 | 1,29 |
| 31-50% | 0,10 | 0,04 | 0,14 |
| 50% felett | 0,65 | 0,25 | 0,90 |
| Végösszeg | 2,40 | 0,91 | 3,32 |

4. melléklet

4.1. melléklet: Számítás során alkalmazott adatok optimista fiktív gazdaság esetén

| Dátum | DKJ aukciók mennyiségei | DKJ aukciók kamatai | Súlyozott átlagok | BMÁP | Infláció |
|----------------------|-------------------------|---------------------|-------------------|------|----------|
| 2023. október 27. | 15 000 000 000 Ft | 7,5% | 7,8% | 8,8% | 12,2% |
| 2023. november 04. | 15 000 000 000 Ft | 7,4% | 7,6% | 8,6% | 12,1% |
| 2023. november 11. | 15 000 000 000 Ft | 7,4% | 7,5% | 8,5% | 12,1% |
| 2023. november 18. | 15 000 000 000 Ft | 7,4% | 7,5% | 8,5% | 12,1% |
| 2023. november 27. | 15 000 000 000 Ft | 7,4% | 7,4% | 8,4% | 12,1% |
| 2023. december 04. | 15 000 000 000 Ft | 6,8% | 7,3% | 8,3% | 11,5% |
| 2023. december 11. | 15 000 000 000 Ft | 6,8% | 7,1% | 8,1% | 11,5% |
| 2023. december 18. | 15 000 000 000 Ft | 6,8% | 7,0% | 8,0% | 11,5% |
| 2023. december 27. | 15 000 000 000 Ft | 6,8% | 6,8% | 7,8% | 11,5% |
| 2024. január 04. | 15 000 000 000 Ft | 5,4% | 6,5% | 7,5% | 10,1% |
| 2024. január 11. | 15 000 000 000 Ft | 5,4% | 6,1% | 7,1% | 10,1% |
| 2024. január 18. | 15 000 000 000 Ft | 5,4% | 5,8% | 6,8% | 10,1% |
| 2024. január 27. | 15 000 000 000 Ft | 5,4% | 5,4% | 6,4% | 10,1% |
| 2024. február 04. | 15 000 000 000 Ft | 3,9% | 5,1% | 6,1% | 8,6% |
| 2024. február 11. | 15 000 000 000 Ft | 3,9% | 4,7% | 5,7% | 8,6% |
| 2024. február 18. | 15 000 000 000 Ft | 3,9% | 4,3% | 5,3% | 8,6% |
| 2024. február 27. | 15 000 000 000 Ft | 3,9% | 3,9% | 4,9% | 8,6% |
| 2024. március 04. | 15 000 000 000 Ft | 3,7% | 3,9% | 4,9% | 6,5% |
| 2024. március 11. | 15 000 000 000 Ft | 3,7% | 3,8% | 4,8% | 6,5% |
| 2024. március 18. | 15 000 000 000 Ft | 3,7% | 3,8% | 4,8% | 6,5% |
| 2024. március 27. | 15 000 000 000 Ft | 3,7% | 3,7% | 4,7% | 6,5% |
| 2024. április 04. | 15 000 000 000 Ft | 3,4% | 3,6% | 4,6% | 5,8% |
| 2024. április 11. | 15 000 000 000 Ft | 3,4% | 3,6% | 4,6% | 5,8% |
| 2024. április 18. | 15 000 000 000 Ft | 3,4% | 3,5% | 4,5% | 5,8% |
| 2024. április 27. | 15 000 000 000 Ft | 3,4% | 3,4% | 4,4% | 5,8% |
| 2024. május 04. | 15 000 000 000 Ft | 2,6% | 3,2% | 4,2% | 4,7% |
| 2024. május 11. | 15 000 000 000 Ft | 2,6% | 3,0% | 4,0% | 4,7% |
| 2024. május 18. | 15 000 000 000 Ft | 2,6% | 2,8% | 3,8% | 4,7% |
| 2024. május 27. | 15 000 000 000 Ft | 2,6% | 2,6% | 3,6% | 4,7% |
| 2024. június 04. | 15 000 000 000 Ft | 2,5% | 2,6% | 3,6% | 3,2% |
| 2024. június 11. | 15 000 000 000 Ft | 2,5% | 2,6% | 3,6% | 3,2% |
| 2024. június 18. | 15 000 000 000 Ft | 2,5% | 2,5% | 3,5% | 3,2% |
| 2024. június 27. | 15 000 000 000 Ft | 2,5% | 2,5% | 3,5% | 3,2% |
| 2024. július 04. | 15 000 000 000 Ft | 2,0% | 2,4% | 3,4% | 2,7% |
| 2024. július 11. | 15 000 000 000 Ft | 2,0% | 2,3% | 3,3% | 2,7% |
| 2024. július 18. | 15 000 000 000 Ft | 2,0% | 2,1% | 3,1% | 2,7% |
| 2024. július 27. | 15 000 000 000 Ft | 2,0% | 2,0% | 3,0% | 2,7% |
| 2024. augusztus 04. | 15 000 000 000 Ft | 2,0% | 2,0% | 3,0% | 2,7% |
| 2024. augusztus 11. | 15 000 000 000 Ft | 2,0% | 2,0% | 3,0% | 2,7% |
| 2024. augusztus 18. | 15 000 000 000 Ft | 2,0% | 2,0% | 3,0% | 2,7% |
| 2024. augusztus 27. | 15 000 000 000 Ft | 2,0% | 2,0% | 3,0% | 2,7% |
| 2024. szeptember 04. | 15 000 000 000 Ft | 2,0% | 2,0% | 3,0% | 2,7% |
| 2024. szeptember 11. | 15 000 000 000 Ft | 2,0% | 2,0% | 3,0% | 2,7% |
| 2024. szeptember 18. | 15 000 000 000 Ft | 2,0% | 2,0% | 3,0% | 2,7% |
| 2024. szeptember 27. | 15 000 000 000 Ft | 2,0% | 2,0% | 3,0% | 2,7% |
| 2024. október 04. | 15 000 000 000 Ft | 2,0% | 2,0% | 3,0% | 2,7% |
| 2024. október 11. | 15 000 000 000 Ft | 2,0% | 2,0% | 3,0% | 2,7% |
| 2024. október 18. | 15 000 000 000 Ft | 2,0% | 2,0% | 3,0% | 2,7% |
| 2024. október 27. | 15 000 000 000 Ft | 2,0% | 2,0% | 3,0% | 2,7% |

4.2. melléklet: Számítás során alkalmazott adatok realista fiktív gazdaság esetén

| Dátum | DKJ aukciók mennyiségei | DKJ aukciók kamatai | Súlyozott átlagok | BMÁP | Infláció |
|----------------------|-------------------------|---------------------|-------------------|------|----------|
| 2023. október 27. | 15 000 000 000 Ft | 8,1% | 7,9% | 8,9% | 12,2% |
| 2023. november 04. | 15 000 000 000 Ft | 8,1% | 7,9% | 8,9% | 12,2% |
| 2023. november 11. | 15 000 000 000 Ft | 8,1% | 8,0% | 9,0% | 12,2% |
| 2023. november 18. | 15 000 000 000 Ft | 8,1% | 8,1% | 9,1% | 12,2% |
| 2023. november 27. | 15 000 000 000 Ft | 8,1% | 8,1% | 9,1% | 12,2% |
| 2023. december 04. | 15 000 000 000 Ft | 7,9% | 8,1% | 9,1% | 12,0% |
| 2023. december 11. | 15 000 000 000 Ft | 7,9% | 8,0% | 9,0% | 12,0% |
| 2023. december 18. | 15 000 000 000 Ft | 7,9% | 8,0% | 9,0% | 12,0% |
| 2023. december 27. | 15 000 000 000 Ft | 7,9% | 7,9% | 8,9% | 12,0% |
| 2024. január 04. | 15 000 000 000 Ft | 7,6% | 7,8% | 8,8% | 11,7% |
| 2024. január 11. | 15 000 000 000 Ft | 7,6% | 7,8% | 8,8% | 11,7% |
| 2024. január 18. | 15 000 000 000 Ft | 7,6% | 7,7% | 8,7% | 11,7% |
| 2024. január 27. | 15 000 000 000 Ft | 7,6% | 7,6% | 8,6% | 11,7% |
| 2024. február 04. | 15 000 000 000 Ft | 7,0% | 7,5% | 8,5% | 11,1% |
| 2024. február 11. | 15 000 000 000 Ft | 7,0% | 7,3% | 8,3% | 11,1% |
| 2024. február 18. | 15 000 000 000 Ft | 7,0% | 7,2% | 8,2% | 11,1% |
| 2024. február 27. | 15 000 000 000 Ft | 7,0% | 7,0% | 8,0% | 11,1% |
| 2024. március 04. | 15 000 000 000 Ft | 6,8% | 7,0% | 8,0% | 10,9% |
| 2024. március 11. | 15 000 000 000 Ft | 6,8% | 6,9% | 7,9% | 10,9% |
| 2024. március 18. | 15 000 000 000 Ft | 6,8% | 6,9% | 7,9% | 10,9% |
| 2024. március 27. | 15 000 000 000 Ft | 6,8% | 6,8% | 7,8% | 10,9% |
| 2024. április 04. | 15 000 000 000 Ft | 6,8% | 6,8% | 7,8% | 10,9% |
| 2024. április 11. | 15 000 000 000 Ft | 6,8% | 6,8% | 7,8% | 10,9% |
| 2024. április 18. | 15 000 000 000 Ft | 6,8% | 6,8% | 7,8% | 10,9% |
| 2024. április 27. | 15 000 000 000 Ft | 6,8% | 6,8% | 7,8% | 10,9% |
| 2024. május 04. | 15 000 000 000 Ft | 5,6% | 6,5% | 7,5% | 9,7% |
| 2024. május 11. | 15 000 000 000 Ft | 5,6% | 6,2% | 7,2% | 9,7% |
| 2024. május 18. | 15 000 000 000 Ft | 5,6% | 5,9% | 6,9% | 9,7% |
| 2024. május 27. | 15 000 000 000 Ft | 5,6% | 5,6% | 6,6% | 9,7% |
| 2024. június 04. | 15 000 000 000 Ft | 5,1% | 5,5% | 6,5% | 9,2% |
| 2024. június 11. | 15 000 000 000 Ft | 5,1% | 5,4% | 6,4% | 9,2% |
| 2024. június 18. | 15 000 000 000 Ft | 5,1% | 5,2% | 6,2% | 9,2% |
| 2024. június 27. | 15 000 000 000 Ft | 5,1% | 5,1% | 6,1% | 9,2% |
| 2024. július 04. | 15 000 000 000 Ft | 4,8% | 5,0% | 6,0% | 8,9% |
| 2024. július 11. | 15 000 000 000 Ft | 4,8% | 5,0% | 6,0% | 8,9% |
| 2024. július 18. | 15 000 000 000 Ft | 4,8% | 4,9% | 5,9% | 8,9% |
| 2024. július 27. | 15 000 000 000 Ft | 4,8% | 4,8% | 5,8% | 8,9% |
| 2024. augusztus 04. | 15 000 000 000 Ft | 4,8% | 4,8% | 5,8% | 8,9% |
| 2024. augusztus 11. | 15 000 000 000 Ft | 4,8% | 4,8% | 5,8% | 8,9% |
| 2024. augusztus 18. | 15 000 000 000 Ft | 4,8% | 4,8% | 5,8% | 8,9% |
| 2024. augusztus 27. | 15 000 000 000 Ft | 4,8% | 4,8% | 5,8% | 8,9% |
| 2024. szeptember 04. | 15 000 000 000 Ft | 4,0% | 4,6% | 5,6% | 8,1% |
| 2024. szeptember 11. | 15 000 000 000 Ft | 4,0% | 4,4% | 5,4% | 8,1% |
| 2024. szeptember 18. | 15 000 000 000 Ft | 4,0% | 4,2% | 5,2% | 8,1% |
| 2024. szeptember 27. | 15 000 000 000 Ft | 4,0% | 4,0% | 5,0% | 8,1% |
| 2024. október 04. | 15 000 000 000 Ft | 4,0% | 4,0% | 5,0% | 8,1% |
| 2024. október 11. | 15 000 000 000 Ft | 4,0% | 4,0% | 5,0% | 8,1% |
| 2024. október 18. | 15 000 000 000 Ft | 4,0% | 4,0% | 5,0% | 8,1% |
| 2024. október 27. | 15 000 000 000 Ft | 4,0% | 4,0% | 5,0% | 8,1% |

4.3. melléklet: Számítás során alkalmazott adatok pesszimista fiktív gazdaság esetén

| Dátum | DKJ aukciók mennyiségei | DKJ aukciók kamatai | Súlyozott átlagok | BMÁP | Infláció |
|----------------------|-------------------------|---------------------|-------------------|-------|----------|
| 2023. október 27. | 15 000 000 000 Ft | 8,6% | 8,0% | 9,0% | 12,2% |
| 2023. november 04. | 15 000 000 000 Ft | 8,7% | 8,2% | 9,2% | 12,3% |
| 2023. november 11. | 15 000 000 000 Ft | 8,7% | 8,4% | 9,4% | 12,3% |
| 2023. november 18. | 15 000 000 000 Ft | 8,7% | 8,6% | 9,6% | 12,3% |
| 2023. november 27. | 15 000 000 000 Ft | 8,7% | 8,7% | 9,7% | 12,3% |
| 2023. december 04. | 15 000 000 000 Ft | 8,7% | 8,7% | 9,7% | 12,3% |
| 2023. december 11. | 15 000 000 000 Ft | 8,7% | 8,7% | 9,7% | 12,3% |
| 2023. december 18. | 15 000 000 000 Ft | 8,7% | 8,7% | 9,7% | 12,3% |
| 2023. december 27. | 15 000 000 000 Ft | 8,7% | 8,7% | 9,7% | 12,3% |
| 2024. január 04. | 15 000 000 000 Ft | 12,3% | 9,6% | 10,6% | 15,9% |
| 2024. január 11. | 15 000 000 000 Ft | 12,3% | 10,5% | 11,5% | 15,9% |
| 2024. január 18. | 15 000 000 000 Ft | 12,3% | 11,4% | 12,4% | 15,9% |
| 2024. január 27. | 15 000 000 000 Ft | 12,3% | 12,3% | 13,3% | 15,9% |
| 2024. február 04. | 15 000 000 000 Ft | 13,1% | 12,5% | 13,5% | 16,7% |
| 2024. február 11. | 15 000 000 000 Ft | 13,1% | 12,7% | 13,7% | 16,7% |
| 2024. február 18. | 15 000 000 000 Ft | 13,1% | 12,9% | 13,9% | 16,7% |
| 2024. február 27. | 15 000 000 000 Ft | 13,1% | 13,1% | 14,1% | 16,7% |
| 2024. március 04. | 15 000 000 000 Ft | 13,6% | 13,2% | 14,2% | 17,2% |
| 2024. március 11. | 15 000 000 000 Ft | 13,6% | 13,4% | 14,4% | 17,2% |
| 2024. március 18. | 15 000 000 000 Ft | 13,6% | 13,5% | 14,5% | 17,2% |
| 2024. március 27. | 15 000 000 000 Ft | 13,6% | 13,6% | 14,6% | 17,2% |
| 2024. április 04. | 15 000 000 000 Ft | 16,2% | 14,3% | 15,3% | 19,8% |
| 2024. április 11. | 15 000 000 000 Ft | 16,2% | 14,9% | 15,9% | 19,8% |
| 2024. április 18. | 15 000 000 000 Ft | 16,2% | 15,6% | 16,6% | 19,8% |
| 2024. április 27. | 15 000 000 000 Ft | 16,2% | 16,2% | 17,2% | 19,8% |
| 2024. május 04. | 15 000 000 000 Ft | 17,5% | 16,5% | 17,5% | 21,1% |
| 2024. május 11. | 15 000 000 000 Ft | 17,5% | 16,9% | 17,9% | 21,1% |
| 2024. május 18. | 15 000 000 000 Ft | 17,5% | 17,2% | 18,2% | 21,1% |
| 2024. május 27. | 15 000 000 000 Ft | 17,5% | 17,5% | 18,5% | 21,1% |
| 2024. június 04. | 15 000 000 000 Ft | 19,8% | 18,1% | 19,1% | 23,4% |
| 2024. június 11. | 15 000 000 000 Ft | 19,8% | 18,7% | 19,7% | 23,4% |
| 2024. június 18. | 15 000 000 000 Ft | 19,8% | 19,2% | 20,2% | 23,4% |
| 2024. június 27. | 15 000 000 000 Ft | 19,8% | 19,8% | 20,8% | 23,4% |
| 2024. július 04. | 15 000 000 000 Ft | 22,1% | 20,4% | 21,4% | 25,7% |
| 2024. július 11. | 15 000 000 000 Ft | 22,1% | 21,0% | 22,0% | 25,7% |
| 2024. július 18. | 15 000 000 000 Ft | 22,1% | 21,5% | 22,5% | 25,7% |
| 2024. július 27. | 15 000 000 000 Ft | 22,1% | 22,1% | 23,1% | 25,7% |
| 2024. augusztus 04. | 15 000 000 000 Ft | 23,2% | 22,4% | 23,4% | 26,8% |
| 2024. augusztus 11. | 15 000 000 000 Ft | 23,2% | 22,7% | 23,7% | 26,8% |
| 2024. augusztus 18. | 15 000 000 000 Ft | 23,2% | 22,9% | 23,9% | 26,8% |
| 2024. augusztus 27. | 15 000 000 000 Ft | 23,2% | 23,2% | 24,2% | 26,8% |
| 2024. szeptember 04. | 15 000 000 000 Ft | 23,4% | 23,3% | 24,3% | 27,0% |
| 2024. szeptember 11. | 15 000 000 000 Ft | 23,4% | 23,3% | 24,3% | 27,0% |
| 2024. szeptember 18. | 15 000 000 000 Ft | 23,4% | 23,4% | 24,4% | 27,0% |
| 2024. szeptember 27. | 15 000 000 000 Ft | 23,4% | 23,4% | 24,4% | 27,0% |
| 2024. október 04. | 15 000 000 000 Ft | 23,4% | 23,4% | 24,4% | 27,0% |
| 2024. október 11. | 15 000 000 000 Ft | 23,4% | 23,4% | 24,4% | 27,0% |
| 2024. október 18. | 15 000 000 000 Ft | 23,4% | 23,4% | 24,4% | 27,0% |
| 2024. október 27. | 15 000 000 000 Ft | 23,4% | 23,4% | 24,4% | 27,0% |

PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

SZERZŐI ÖSSZEFOGLALÁS

| | |
|--|---|
| A dolgozat címe: A háztartások befektetési lehetőségei és azok alakulása Magyarországon a 2019-2023. közötti években | |
| Hallgató neve: Szakonyi Karolina | NEPTUN kód: HUMEJE |
| Képzési szint: alapképzés | |
| Szak: Pénzügy és számvitel | Szakirány: Vállalkozások pénzügyei |
| Témavezető neve: Dr. Csanádi Ágnes PhD | Beosztása: Pénzügy MsC szakfelelős, egyetemi docens |
| Tanszék: Pénzügy és Gazdálkodás Tanszék | |

A gazdasági környezetben végbemenő változások minden egyén életére hatást gyakorolnak. Az utóbbi években számos olyan esemény történt, amely a mindennapi szokásokat világszerte felbolygatta (pl. koronavírus járvány, orosz-ukrán háború). A koronavírus járvány okozta helyzet ugyan már stabilizálódott, és a közeli háború következtében megnövekedett infláció is állandóan mérséklődik, a 2019-es évhez képest a világgazdaság gyökeres átalakuláson ment keresztül.

A szakdolgozat összeállításának a célja az volt, hogy Magyarországra szűkítve - azon belül is a magyar háztartások tekintetében - megvizsgáljam, hogy miként hatottak az előbbieken felsoroltak a lakosság megtakarítási és befektetési szokásaira.

A téma elméleti hátterének kifejtését követően különböző hipotéziseket és kutatási kérdéseket fogalmaztam meg, amelyek megválaszolására egy kérdőívet állítottam össze. A kutatás során 109 fő nyilatkozatának adatát vizsgáltam. A primer kutatási munkával a lakoságnak a megtakarítások és a befektetések területén megfigyelhető magatartását, hozzáállását és azok változását tanulmányoztam az elemzés során, illetve, hogy ösztönző hatással volt-e a szélsőséges gazdasági helyzet az egyének pénzügyi szokásaira.

Az ív 72,5%-ban (79 fő) nők által, 27,5%-ban (30 fő) pedig férfiak által került kitöltésre. A válaszok döntő többsége a 18-25 éves korcsoporttól származott 27,5%-ban (30 fő), a legkevesebb kitöltés pedig a 66 év feletti személyek esetében volt 3,7%-ban (4 fő). A kérdőívre kapott adatok feldolgozásából kiderült, hogy a kitöltők 33,9%-ánál

(37 fő) nem volt megfigyelhető változás a megtakarítások összegében, 17,4%-ánál (19 fő) pedig csökkenést okozott a gazdasági bizonytalanság. A befektetett összegek növekedése 33,9% (37 fő) esetében fordult elő, míg azoknak a csökkenése csupán 8,3%-nál (9 fő). A vizsgált személyek esetében tehát 48,6%-nál (53 fő) volt észlelhető a megtakarítási összegek növelése a bázisévhez (2019) képest, míg ezzel párhuzamosan a befektetéseknél a változatlan volt a leggyakoribb válaszadás a kitöltők 57,8%-ának (63 fő) adata alapján. A változatlan értékben befektetők közül 79,4% (50 fő) sem akkoriban (2019), sem 2023 októberében nem rendelkezett befektetésekkel. Ezek alapján azt a következtetést vontam le, hogy az elemzés során felhasznált lakossági minta (109 fő) esetében a bizonytalan gazdasági helyzet főként ösztönzőleg hatott a megtakarítási összegek bővítésére, a befektetések esetében pedig inkább a változatlan állapotot részesítették előnyben. A kérdőív adatainak vizsgálatát megelőzően nem számítottam rá, hogy ilyen sok személy nem rendelkezik befektetésekkel. Az adatok mélyebb feltárásának érdekében megvizsgáltam, hogy az iskolai végzettség, valamint a befektetések között volt-e kapcsolat a vizsgált sokaságban. A fennállását a Khí-négyzet próba segítségével állapítottam meg, az erősségét pedig a Cramer-féle együttható meghatározásával, amelyek alapján elmondható, hogy volt összefüggés a két változó között, még hozzá sztochasztikus, azaz gyenge erősségű.

Az a megtakarítási rész, amely csupán a folyószámlán vagy készpénzes formában van, és nem kerül felhasználásra egyéb úton, az egy inflációs környezetben állandóan veszít a vásárlóerejéből. Éppen ezért szükséges ennek az értékvesztésnek az ellentételezése befektetésekkel. Szükséges lenne már a korai tanulmányok során a tudatos pénzkezelés elsajátítása, de az idősebb korosztályok számára is ajánlott kiemelt figyelmet fordítani a pénzügyi tudatosság folyamatos fejlesztésére.